

**A GYŐR SZAB. KIR. VÁROSI
ÁGOSTAI HITVALLÁSÚ EVANGÉLIKUS
KERESZTYÉN EGYHÁZKÖZSÉG**

É V K Ö N Y V E

AZ 1932. ESZTENDŐRŐL.

Összeállította :

TÚRÓCZY ZOLTÁN

lelkész.

= GYŐR, 1933. =
GYŐRI HIRLAP NYOMDA 4009

A GYŐR SZAB. KIR. VÁROSI
ÁGOSTAI HITVALLÁSU EVANGÉLIKUS
KERESZTYÉN EGYHÁZKÖZSÉG

ÉVKÖNYVE

AZ 1932. ESZTENDŐRŐL.

ÖSSZEÁLLÍTOTTA :

TÚRÓCZY ZOLTÁN

LELKÉSZ.

GYŐR, 1933.
GYŐRI HIRLAP NYOMDA. 4009

*Az egyházközség ajándékba adja neked ezt az
évkönyvet. Ha úgy gondolod, hogy ez több, mint
amit csak úgy egyszerűen el lehet ajándékba fo-
gadni, akkor szeretettel várjuk az egyházközség
céljaira adományaidat.*

Előszó.

Minden történésben három tényező szerepel: esemény, lélek és kegyelem. Az első jelentősége annyi, amennyi a másodikból van benne. A második annyit ér, amennyire áthatja a harmadik. Végelemzésben tehát minden esemény az isteni kegyelemben bírja életét és jelentőségét.

A győri gyülekezet évkönyvének ez az átmetszete: eseményeket registrál, lelkek történetét érezteti s isteni kegyelemről mond magasztaló himnuszokat.

Röpke percre megállít ez a könyvecske s szemünk elé varázsolja egy letünt esztendő képét.

Lapjait forgatva, hegyhajláshoz érkező vándornak érezzük magunkat, ki visszatekint bejárt vidékek homályosodó panorámájára, megnyugtatta tekintetét virágos réten, villámsujtotta jegenyén, karcsú templomtornyon, szántóföldön dolgozó embe-
reken, azután búcsuzásra emeli kezét és lassan továbbmegy.

Események illeszkednek e lapokon egymásmellé. Kicsi adatok vonalaiból szingazdag kép vetitődik szemünk elé. Számok sokaságából oszlopok épülnek. Törekvések és elvégzett munkák között esztendőös bánatok felhői borongnak s szelid örömök pász-tortúzei világitanak.

Mit tett győri gyülekezetünk egy esztendőn át? Hogyan munkálkodott, hogyan sáfárkodott a rábizott drága kincsekkel?

Tanulságos és értékes olvasmány akkor is, ha csupán gyülekezetünk egy esztendei történetét látjuk benne: átírádkozott, átdolgozott, jószándékkal, akarattal, embererővel megtöltött egy esztendőt.

De a megírt esemény, adat és szám ruha csupán, külső megjelenése egy elrejtett belső értéknek: az Istent kereső léleknek. A gyülekezet külső története mögött megíratlan fejezetekben, láthatatlan szavakban, olvashatatlan betűkben, szomjas lelkek örök története van elmondva. Önmagukkal találkozott, büntu-

datra ébredt, vergődő és Istenben megnyugvó lelkek élete. Ezek szerepelnek az eseményekben, ezek képezik az imádkozó, Igén épülő, Ige szerint élő, cselekvő és áldozó gyülekezetet. Ezek irták meg gyülekezetünk mult évi történetét. De azok története is láthatatlanul meg van írva e lapok sorai között, kik önmagukkal és Istennel ez évben sem találkoztak. Önmaguktól soha meg nem iszonyodtak, erő, irgalom és kegyelem után soha se sóvárogtak. Templomba nem jártak, Urasztala elé nem járultak, Igével nem táplálkoztak, egyházért, szegényért életet, vért, értéket sohase áldoztak.

Elejétől végig Isten kegyelméről szól ez az Évkönyv. Az események mögött lélek világol, a lélek mögött örökkévaló kegyelem.

Emberek csak vetettek, vétésüket Isten őrizte, erősítette, érlelte boldog aratás számára. Emberek csak szomjúhoztak, vergődtek, sóvárogtak, elindultak, de Isten vezette, erősítette, ujjáteremtette őket.

Ebben az Évkönyvben három tényező szerepel: esemény, lélek és kegyelem.

Aldással küldi gyülekezetünk ez Évkönyvet hiveink hajlékába. Egyet kérünk csupán: olvasd el elejétől végig és gondolkodj felette rövidke ideig. Keresd meg benne saját magadat. Szerepelsz-e az események és adatok között? Van-e rólad szóló rész, mely megnyugtat, melengét, vádol, vagy kárhoztat? Él-e lelked az események mögött? Valósággá vált-e életedben a kegyelem? Megérkeztl-e, vagy legalább elindultál-e?

Isten áldása legyen e könyvecskén és munkáján!

Áldás az olvasón!

D. Kapi Béla.

Üröm s öröm.

Üröm s öröm. Két ellentét. Az egyik sötét éjszaka, a másik ragyogó nappal. Az egyik zimankós tél, a másik illatos tavasz. A természetben sohasem találkozhatnak egymással, de az ember életében mindig együtt járnak. Nincs élet, mely csupa öröm lenne, de nincs olyan sem, mely csupa örömből állna.

Gyülekezetünk 1932. évi életében is sokszor meg kellett kószolnunk a szomorúság ürömpoharát.

Jún. 30-án szeretett karnagyunkat érte súlyos gyász. Elvesztette édes atyját derüs, mosolygós öregség után. Okt. 5-én pedig az elődjét, Kirchner Elekét szólította magához az Úr. Kirchner Eleknek neve volt a komoly zene terén. A Győri Ének és Zeneegyletnek örökös tiszteletbeli karnagya és a Győri Zeneiskola örökös tiszteletbeli igazgatója is volt. Éneklő lelkét sok dallam örzi gyülekezetünk éneklő ajakán. Celldömölkön halt meg, hová fiához költözött nyugalomba vonulása után. D. Kapi Béla püspök temette, gyülekezetünk pedig küldöttségileg képviselte magát a temetésen és koszorút helyezett koporsójára. 35 évig volt a gyülekezet karnagya.

Egyháztanácsosaink sorában széles rendet vágott a halál. Elhunyt Smikli János ny. tanító patriarcha korban a patriarchák életének áldásával, Kovács László borbély hatalmas termetét megrendítő gyorsan legyőző betegségben, vitéz Egyed Lajos ny. szabadhegyi tanítónk, az iskolánkívüli népmívelés, a levetemunka és a szövetkezeti élet lelkes harcosa, mint égő gyertyaszál, mely míg másoknak világít, magát emészti meg, Ágoston Barna biztosító intézeti főnök gyógyulást keresve s halált találva, Veöreös Boldizsár, kormányfőtanácsos, ny. árvaszéki elnök, gyülekezetünk történetében nagy szerepet játszó család szeretetre méltó sarja, és Péter István, aki végrendeletében 1600 koronát hagyott egyházi és iskolai célokra. Ezt az összeget az örökösök ugyanannyi pengőre valorizálták s így a hagyományból Péter

István és neje Szabó Éva közös sírhelyének gondozása 600, a szabadhegyi ev. iskolás gyermekek felruházása 200, a szabadhegyi iskolás gyermekek tankönyveinek beszerzése 200, Szeretetház 600 P-t kapott.

Szeretetházunk gyásza volt Gay Károly, ny. polgári iskolai tanár halála, de egész gyülekezetünk sajnálta őt. Csendes, komoly egyéniségével nemcsak lakója és jóttevője volt szeretetházunknak, hanem családtagja is. Minden vagyonát szeretetházunknak és diakonisszaintézetünknek hagyta. A hagyaték értéke: 2.462.51 P.

Szeretetházunk nagy családja a maga gyászának is tekintette Bálint Zsuzsanna halálát, aki 86 éves korában tért meg pihenni testvéréhez, a szeretetház nagy jóttevőjéhez és alapítójához, Bálint Mihályhoz.

Templomunknak volt gyásza özv. Latesz Józsefné, szül. Zatureczky Janka halála. 84 éves volt. Nehezen járt. A ráfordítandó energia szempontjából neki volt egész Győrött legmesszebb a templom, s mégis ő érezte legközelebb magához a templomot. A Zatureczkyak ősi egyházszeretete lobogott benne. Két boton támaszkodó alakja még sokáig fog élni emlékezetünkben. Végrendeletében is megemlékezett egyházunkról. Igaz, hogy az összeg azóta elértéktelenedett, de változhatatlan valutája van a gondolat mögött meghuzódó szeretetnek.

Ez az év elvitte tőlünk az örök nyugalomba egyházmegyénk nyugalombavonult felügyelőjét, Csemez István kormányfőtanácsost is. Téten a temetésen képviseltette magát egyházközségünk.

* * *

Sok örömünk mellett örömeket is töltött Isten elmúlt esztendőnk életkelyhébe.

A felügyelői karban Dr. Höfer Vilmos egyházfelügyelőt köszöntöttük 35 éves közszolgálati jubileuma alkalmából.

A lelkeszi karban örömmel vegyült minden öröm. Bácsi Sándor hitoktatót az ősi celldömölki gyülekezet választotta meg lelkészének. Helyébe püspök úr Havasi Dezsőt nevezte ki Pápáról. Bácsi Sándor megválasztása szolgálati bizonyítvány győri működéséről, Havasi Dezső kinevezése pedig a régi munkahelyre bizonyítéka azoknak a meleg emlékeknek, amelyeket első győri szolgálata alkalmával itthagytott. A segédlelkészek közül Lukácsy Dezsőt április 1-én Tétre helyezte püspök úr, adminiszt-

rátornak. Utódja Novák Elek lett. November 1-én ő is Kőszegre került s helyét Komjáthy Lajos foglalta el.

A tanítói karban Kapi Jolán és Wildhofer Lenke örökét Sziij Jolán és Szollár Irén helyettes tanítónőkkel töltötte be gyülekezetünk. Egyhangú megválasztásuk elismerés a multa és zálog a jövőre. Az iskolás növendékek létszámának emelkedésével szükségessé váló helyettes tanítói munkával Böröczky Vilmost bízta meg az iskolaszék.

Tisztikarunkban meleg szeretettel köszöntöttük Dr. Petőcz Károly ügyészünket városi tb. főügyésszé való kineveztetése és Dr. Velsz Aladár pénzügyi bizottsági elnököt 10 éves városi szolgálati jubileuma alkalmából.

Volt örömünk, volt örömünk s mindig van hálánk Isten iránt, ki örömet és örömet bölcsen adogat az emberi életbe.

Az ige szolgálata.

Igehirdetés.

Az 1932-ik évben 916 igehirdetés volt, a vallásosestélyek, a nem kimondottan igehirdetést szolgáló összejövetelek, a beteg urvacsoráztatás, a keresztelés, esketés és temetés szolgálata nélkül. A szám 47-el több mint 1931-ben, aminek magyarázata, hogy a kórházban és Györszentivánon már egész éven át volt istentisztelet s a szeretetházban 1-el megszaporítottuk a heti bibliaórák számát.

Az igehirdetés eloszlása hely szerint a következő: az újvárosi templomban 395, a szeretetházban 106, a konventben 42, a gyárvárosi imaházban 78, Nádorvárosban 70, Szabadhegyen 56, Révfaluban 1, a fogházban 29, a kórházban 25, Öttevényen 51, Bácsán 24, Győrujfalun 17, Böröcsön 16, Györszentivánon 6.

A szolgálat minősége szerint az eloszlás a következő: könnyörgés 11, istentisztelet 516, mégpedig 36 gyermek, 57 ifjúsági, 317 gyülekezeti, 47 katona, levente és cserkész, 29 fogházi, 25 kórházi és 5 alkalmi istentisztelet; közös urvacSORAosztás 32, még pedig 3 diakonissza, 3 ifjúsági, 2 levente, 3 fogházi, 4 kórházi és 17 gyülekezeti, bibliaóra 357.

A szolgálatban a lelkészi karon kívül igehirdetést végzett az egyházmegyei lelkészi karból Németh Károly esperes, Baráth József mérgesi, és Györffy Béla felpéci lelkész, a tábori lelkészek közül Asbóth Gyula, Balikó Lajos és Zsupanek Sándor, a megszállott területről Pröhle Henrik pozsonyi lelkész, Finnországból Viljanen Pál lelkész, a teológusok közül Böjtös Sándor, Chalupka Antal, Tóth János, Weltler Rezső, a ref. lelkészi karból Gyóry Elemér győri lelkész és Sallay István, a Bethánia egy-let főtitkára. Itt köszönjük meg Pálmai Lajos ny. esperes és László Miklós püspöki titkár szolgálatát is.

A templomi igehirdetésben a gyülekezeti vasárnapi istentiszteleteken délelőtt a levélbeli, délután az evangéliumi kirendelt szentírásbeli szakaszokat dolgoztuk fel. Böjtben 24 esti istentiszteleten Jézus pörét tárgyaltuk végig, a nagyheti esti istentiszteletek tárgya volt: „Asszonyok a kereszt körül“. A ref. hetében ez évben vallásos estélyek keretében szóltunk a reformáció hősei és védőiről. Adventben az első hét szociális hét volt, melyről a protestantizmus szolgálata cím alatt számolunk be, a többi 12 estén az advent kiábrándító, követelő és ígérő jelentőségéről szolt az igehirdetés.

A bibliaórákon a központban a zsoltárokat, Nádorvárosban a Cselekedetek könyvét folytattuk, a szeretetházban a Példabeszédek könyvét fejeztük be s a Zsidókhoz írt levelet kezdtük meg.

Vasárnapi iskola.

A gyermekek biblikus nevelését szolgáló vasárnapi iskola az 1932-ik esztendőben 11 csoportban működött. A központban Balla Erzsébet, Nemes Erzsébet, Póczy Lujza, Szijj Jolán és Szollár Irén, a szeretetházban a diakonisszák, Nádorvárosban Zámbo Gizi, Gyárvárosban Irma nővér, Bácsán Eszter nővér, Börcsön Ella nővér, Győrujfaluban Kiss Lajosné és Pintér Mihályné végzik a tanítást.

A vasárnapi-iskolai tanítók előkészítését Túróczy Zoltán lelkész végzi minden pénteken este. A növendékek átlagos létszáma 200. Május 29-én kedves ünnepélyt rendeztek Győrött, dec. 11-én Bácsán, azonkívül egy tavaszi kirándulással kapcsolatban a lébényi vas. iskolásokkal a lébényi ev. templomban.

Nyáron szünetel az előadás. A gyermekeknek 60 példányban jár az Örömhír.

Vallásosestélyek.

1932-ben 20 vallásosestélyt rendeztünk templomunkban. Ezeket előadást tartott Dr. Molnár Gyula táblabíró a külmisszióról, D. Kapi Béla püspök „A boldogság“, „I. Rákóczy György“, „Gusztáv Adolf“, „Oroszország“ címen, Hegedüs Ilonka, a Keresztyén Leányegyesületek Nemzeti Szövetségének ev. titkára, angliai tanulmányútjáról, Túróczy Zoltán: „Löhe Vilmos élete és papi egyénisége, „A finn nép vallásos élete“, „Thököly Imre“ címen, Szabó József: „Löhe Vilmos szeretetmunkái“, „Bocskay István“, Egy s más Angliáról“, I'só Pál: „Magvetés“ és „Adósok és hitelezők“, Dr. Höfer Vilmos: „Március 15“, Kunszt Irén a kínai misszióról, Dr. Vidonyi Sándor az ev. sajtóról, Györfly Béla felpéci lelkész a reménységről, ugyanezen a vallásosestélyen Ihász László kisbaboti lelkész tartott írásmagyarozatot, Havasi Dezső: „Luther szerepe a keresztyénség történeti fejlődésében“ és Pröhle Henrik pozsonyi ev. lelkész: „A szolgálat szelleme és anyaszentegyházunk megújítása“ címen.

Ezeket a vallásos estélyeken szavaltak: Ágoston Eszter, Johanncsik Piroska, Simon Ili, Sziij Jolán, Szollár Irén, Sztrokay Piroska, Foltin Brunó, Kuszák István, Lukácsy Dezső és Nagy Lajos szentantalfai esperes.

Itt említjük meg, hogy az 1932-ik év folyamán háromszor volt ünnepélyes lelkészavatás templomunkban.

A konventben 11 külmissziói előadás volt, amelyeken Bácsi Sándor a lipcsei misszió indiai munkájáról, Ittész Mihály a lipcsei misszió afrikai munkájáról és a mohamedánizmusról, Túróczy Zoltán a misszió indító okairól, az orosz misszióról tartott előadást s három alkalommal konferenciai beszámolót. Szabó József két előadást tartott Mott Jánosról, Novák Elek pedig a német külmissziói munkáról. A január havi külmissziói előadást Dr. Molnár Gyula, táblabíró, a magyar ev. missziói egyesület elnöke, a templomban tartotta meg.

Az iskolában is tartottunk estélyeket, amelyek közül a leánycserkészeken Túróczy Zoltán tartott előadást a nőnevelésről, az iskolai segítő-egyesületén Szabó József iskolaszéki elnök az egymás terhének hordozásáról, a leányegyesületén Sziij Jolán az édesanyjáról, a vasárnapi iskoláén Túróczy Zoltán a vasárnapi iskoláról, a fiúdiákszövetségén pedig Foltin Brunó tartott felolvasást és Ittész Mihály írásmagyarozatot.

Tartottunk még egy vallásos estélyt Gyárvárosban a teológusok rendezésében, kettőt Szabadhegyen, amelyek közül az egyiket a teológusok tartották, a másik március 15-iki ünnepség volt, amelyen Varga József tanító tartott ünnepi beszédet. Vidéken Győrujfalun 4, Börcsön 2, Öttevényen 3, Bácsán 2 vallásos estély volt. A vallásos estélyek és előadások száma tehát 50, 14-gyel több, mint az elmúlt esztendőben.

Nem a gyülekezet által rendezett ünnepség volt, de a gyülekezet dicsőségévé lett a Péterfy Sándor emléktábla leleplezése új fiúiskolánk falán s a győri evangélikusság Rába felőli frontján elhúzódó út Péterfy Sándor-útnak való elnevezése. A magyar tanítók atyja Győrből, a mi iskolánkból került Budapestre s ezt akarta megörökíteni az emléktáblával a Győr városi és Győr vármegyei általános tanító egyesület. A díszes emléktábla leleplezése okt. 5-én volt a hatóságok, egyházak, iskolák, tanító egyesületek s a Péterfy család képviselőjében. Az emlékbeszédet Benedek Vince, iskolánk nyugalmazott igazgatója mondotta, az emléktáblát egyházunk képviselőjében Dr. Höfer Vilmos felügyelő vette át s az egyházközség és iskola koszorúját a sok koszorú mellé Strasser Sándor iskolaszéki elnök tette le.

Konferenciák.

Az 1932-ik évben is Győrött voltak egyházmegyénk konferenciái.

A presbiteri konferencia május 26-án volt. A megnyitó istentiszteletet Németh Károly esperes végezte, magát a konferenciát Mihály István egyházmegyei felügyelő nyitotta meg. Előadásokat tartottak Dr. Höfer Vilmos egyházfelügyelő „A protestantizmus feladata a társadalmi krizisből való kibontakozás útján” címen, Sikos Kálmán kispécsi lelkész a vasárnap megszenteléséről, Erős Sándor tanító az újabb tanítási módról, rövidebb előadásokat tartottak: Németh Károly a külmiszióról, Kiss Samu a Luther Szövetségről, Szalay Mihály a Gyámintézetről. Zárszót mondott: Németh Károly esperes.

Az egyházmegye ifjúsági konferenciája május 31-ikén volt. Ennek főtémája I. János 4. 1 alapján a modern profétákról szolt. Leninről Ihász László kisbaboti lelkész, Gandhiról Túróczy Zoltán, Kagawáról Szabó József beszélt. Délután gyakorlati bemutatón volt Győrffy Béla, Havasi Dezső, Ittész Mihály, Demetrovits

Mária és Szijj Jolán vezetésével. A kezdő istentiszteletet Györffy Béla felpéci, a záró istentiszteletet Nagy Gyula rápcakapii lelkész végezte.

A Győrött tartani szokott konferenciák száma 1-el szaporodott, amennyiben D. Kapi Béla püspök a körzeti lelkészkonferenciát április 26—27-re a győri egyházmegye számára Györbe hívta össze. A konferencián jelenlévő lelkészek vallásos estély keretében szolgáltak a gyülekezetnek is.

A tavaszi és őszi diákkonferenciáról a diákmunkánál számolunk be.

Iratterjesztés.

A nyomtatott íge szolgálatában álló iratterjesztést ez évben is a cserkészcsapat, majd a fiúdiákszövetség kezelte. A forgalma 2.370.39 P volt. Az iratterjesztés szegényeinknek és betegeinknek adományozott énekeskönyveket és bibliákat 11 P 10 fillér értékben. Ezen kívül az új énekeskönyvet ez évben is 20% árengedménnyel adta hiveinknek. A Győrött megjelenő „Evangélikusok Lapja” beszüntette megjelenését, a „Harangszó” szerkesztősége és kiadóhivatala és a „Missziói Lapok” kiadóhivatala továbbra is Győrött van.

A szeretet szolgálat.

A szeretetház.

Az 1932-ik év a szeretetház és diakonisszaintézmény számára különösképen az Úr kegyelmes esztendeje volt. Isten kegyelmeseleg érezte velünk megsegítő szeretetét és gondoskodását. Ami az év kezdetén még csak mint forró óhaj, mint színes terv élt szívünkben, azt az ő nagy kegyelme az év folyamán megvalósulni engedte. Ami még csak mint ködös bizonytalanság lebegett szemünk előtt, azt az ő emberi szíveket átfórnivaló tudó hatalmának fénysugarával megtisztította, a bizonytalanság ködét szétszórtatta és megéreznünk engedte, hogy övé az ezüst és az arany, hogy az ő ügye számára mindig tud kellő fedezetet előteremteni.

Miután az ápr. 24-iki közgyűlés Túróczy Zoltán szeretetházi igazgatónak a szeretetháznak úrinők otthonával, diakonissza ott-

honnal és menházzal való kibővítésére vonatkozó előterjesztését elfogadta, az építőbizottság az Oberländer Sándor építész által tervezett kibővítésre kiírta a pályazatot. Őt vállalkozó adott be ajánlatot, ezek közül a bizottság Káldy Barna építész ajánlatát fogadta el. Júl. 18-án megkezdődtek az építkezéshez szükséges előmunkálatok, júl. 31-én a gyülekezettel együtt kértük Isten áldását, megsegítő és megóvó kegyelmét az építkezésre és építőkre. Az építkezés minden fennakadás nélkül egész nyáron folyt, úgy hogy az épület még a nedves idő beállta előtt tető alá került. A belső vakolás is megtörtént, úgy hogy minden remény meg van arra, hogy az új épület máj. 1-re átadható lesz.

Mint minden intézmény, úgy szeretetházunk is a nehéz gazdasági viszonyok hatása alatt áll. Bevételeink minden oldalról csökkentek. Gondozottaink (Fadgyas Máriát és az internátusi növendékeket kivéve) oly csekély járulékot fizetnek, hogy az nem fedezi az élelmezési és dologi kiadásokat. Minden téren a legnagyobb takarékoságot kellett eszközölni, ami pedig nem mindig előnyös. Már-már a kishitűség akart rajtunk erőt venni, de Isten mindig megszegyenítette aggodalmaskodásunkat, ismételten megmutatta, hogy az ő segítő karja még nem rövidült meg.

Diakonisszaanyaházunk, illetve a diakonisszakar fejlődésében az elmúlt évben bizonyos pangás állt be, amennyiben helyszűke miatt az idén nem nyithattunk új kurzust diakonisszanövendékek számára. Ez a kényszerült nyugalmi állapot sajnos már most érezteti hatását és évekre visszaveti a diakonisszaintézmény fejlődését.

Isten olyan csodálatosan adja tudunkra, hogy használni akar bennünket, hogy szüksége van reánk az ő országa terjesztésében. Szinte ölnkbe rakja a munkát, nekünk csak érte kell nyulnunk. Most, amikor a munkaalkalmak mindritkábbak lesznek, nekünk Istennek legyen hála, midíg van munkánk. Most mikor üzemek építenek le, vállalkozások szűnnek meg, diakonisszáink számára több munkaalkalom nyílt. Ez évben átvettük a Dr. Csillag szanatóriumában a műtőszolgálatot és a betegek nappali ápolását (az éjjeli ápolást már évek óta végezzük).

Ez évben a soproni theológus otthon vezetőségének sikerült régi tervét megvalósítani. Sok mérlegelés után saját háztartást nyitott és a házvezetői teendők ellátására egy diakonisszát alkalmaz. Elvünk ugyan az, hogy inkább olyan munkát vállalunk, amihez feltétlen szükséges a diakonisszalelkület és amire más valaki

kevésbé alkalmas, de szolgálni vélünk a diakonisszaügynek, midőn alkalmat adunk arra, hogy a jövődjő lelkészgeneráció közelebbről megismerje a diakóniát és diakonisszaszolgálatot.

A nyár folyamán az orosházi ev. nőegylet keresett meg bennünket azzal a kéréssel, hogy adjunk neki át egy diakonisszát gyülekezeti munkára. Örömmel tettünk eleget ennek a kérésnek még annak az árán is, hogy egy régi, jóljövödelmező munkaalmat felmondtunk. Igen fontosnak tartjuk, hogy diakonisszáink minél több gyülekezetben dolgozzanak, hogy a gyülekezetek tagjainak minél több alkalma legyen a diakóniát megismerni és megszeretni, hogy a diakonisszák munkáján keresztül minél többen megismerjék és igénybe vegyék a legnagyobb diakónus, az Úr Jézus Krisztus szolgálatát. A gyülekezeti munkát már a nagy Lőhe elnevezte a diakónia koronájának. Hogy gyülekezeteink kapui oly nehezen nyilnak meg a diakónia számára, annak okát inkább a gazdasági nehézségekben találom. U. i. az anyaház csak bizonyos járulék ellenében adhat diakonisszát, ezekből a járulékokból tevődik össze a diakonissza-ággalap, mely majd az elágótt és munkaképtelenné vált diakonisszák eltartását fedezi.

Diakonisszaközösségünkbe ez évben Unger Máriát és Schmikl Juditot vettük fel. Schmidt Magdolna betegség miatt kilépett a közösségből.

Diakonisszaházunk nemcsak a győri gyülekezetnek szolgál. Megragadunk minden alkalmat, hogy szolgáljunk azokkal az adományokkal, melyet Isten sáfárságra adott nekünk. Május 16-án Felpécen tartottunk vallásos ünnepélyt, melyen az Igét Szabó József püspöki másodlelkész hirdette, a diakonisszák és a helybeli iskola énekkara énekelt, Huber Etelka főnöknő a diakonisszamunka sokoldalúságáról tartott előadást. A főnöknő mint előadó szolgált még Bobán és Nemeskocson vallásosünnepély keretében, Szombathelyen és Celldömölkön egyházmegeyi leánykonferencián. Egy-egy diakonissza mint bibliakör- és vasárnapiiskolavezető szolgált a felpéci és kissomlyói evangélizáló napokon, úgyszintén a szarvasi külmisziói konferencián is.

Diakonisszaházunk számára nagy jelentősége volt a májusban megtartott délkeleteurópai belmisszió konferenciának, melyen anyaházunkat Túróczy Zoltán szeretetházi igazgató képviselte. A konferencia eredménye, hogy a délkeleteurópai diakonisszaházak munkaszövetségbe tömörültek. Elhatározták, hogy

egységes irányt követnek, egymást támogatják, kiadványaikat kölcsönösen kicserélik, minden évben más diakonisszaházban gyűlnek össze konferenciára, melynek tárgyát egy-egy fontos diakonisszakérdés, eszmecsere képezi. Az első ilyen konferencia a pozsonyi szép diakonisszaházban gyűlt össze okt. 13—14-én. 16 anyaház (Breslau, Schwäbisch-Hall, Gallneukirchen, Bécs, Zóptau, Doppitz, Prága I., Prága II., Grác, Ujverbász, Brassó, Békéscsaba, Budapest Fébé, Győr, Liptószentmiklós Pozsony) vezető lelkészei és főnöknői vettek részt. Nagy lelki meggazdagodást jelentett annak megtapasztalása, hogy ma már a diakónia az egyház testében nem lényegtelen ráadás, hanem fontos tényező, melyért érdemes még kiváló férfiaknak is sorompóba állni. A konferencia tárgya a „Szórványgondozó diakonissza” és az „Egységes diakonisszanevelés” volt. A konferenciát Hoffmann-Probst, a gráci diakonisszaház igazgató-lelkésze vezette. A következő konferencia székhelye Győr lesz.

Ez évben is tartottunk diakonisszahetet, melyen Túróczy Zoltán igazgató a betegek lelki gondozásáról, a főnöknő Jézus diakóniájáról tartott sorozatos előadást.

Diakonisszaanyaházunknak 23 diakonisszája van, kik közül négy a dr. Csillag szanatóriumában végez szolgálatot. Ez évben ápoltak 142 beteget 1586 napon és 295 éjjel virrasztottak. Egy nővér hosszabb idő óta egy privátbeteget ápol Balatonarácson, egy a háztartást vezeti, egy az öregeknél, egy az árváknál, egy az internátusban, egy a varrásnál, kettő privátápolásban végez szolgálatot. Tíz nővér külső állomáson van. Privát ápolónővéreink ez évben 23 beteget ápoltak 503 éjjelen és 588 nappalon. Mint a múlt évben, úgy ez évben is foglalkoztak nővéreink ifjúsági munkával is. Vasárnapiiskolát tartottak a szeretetházban, Gyárvárosban, Bácsán, serdülőórát a szeretetházban és Győrujfalun.

Diakonissza-állomásaink: *Kőszeg gyülekezeti állomás*; egy nővér. A nővér ez évben 7 beteget ápolt 8 nappalon és 45 éjjelen. 773 gyülekezeti és beteglátogatást tett. A leánykörnek 35 tagja volt. Rendezett karácsonyi ünnepélyt, az offertóriumot Halleluja énekeskönyvek beszerzésére fordították. Az ev. iskolában tanít kézimunkát heti 4 órán, a nyári szünidőben tartott kötőiskolát, segített a nőegylet munkájában, állandóan gondozott két öreget.

Kőszeg, Gyurátz Ferenc leányintézet; egy diakonissza. A nővér a betegosztályon végzett állandó szolgálatot. Ápolt 143

beteget 539 napon. A nyári szünidőben egy hónapig helyettesítette a házvezetőnőt.

Sopron gyülekezeti állomás; három diakonissza. A nővérek főképp betegápolással foglalkoznak. Ez évben 23 beteget ápoltak 507 nappalon, 222 éjjelen. 343 gyülekezeti és beteglátogatást tettek. A téli hónapokban vasárnaponként tartanak serdülőórát, melyen 35—40 leány vesz részt. A leányokkal rendeztek karácsonyfaünnepélyt, melynek offertóriumát ugyancsak Halleluja énekeskönyvek beszerzésére fordították.

Sopron theológus-otthon; egy diakonissza. A nővér szept. 1-én vette át a háztartás vezetését, illetve az üres konyhát, üres mellékhelyiségekkel. Egy szakácsnő és két kézilány segítségével látja el a 63 theológus ételmezését és minden tehetségével igyekszik hozzájárulni ahhoz, hogy a theológusoknak az Otthon igazi otthon legyen.

Orosháza gyülekezet; egy diakonissza. Egy 16 ezer lelket számláló gyülekezetben egy diakonissza. Vízcsepp a tengerben. A nővért az ev. nőegylet alkalmazza egyelőre egy évre. Az állomást csak dec. 4-én vettük át, így a nővérnek még nem volt alkalma és ideje rendszeres munkát kifejtteni.

Győrvárosi szociálpolitikai ügyosztály; egy diakonissza. A nővér munkaköre 168 városi szegény gondozása. Ez évben 2820 szegénylátogatást tett. Élénk részt vett a Belmissziói Egyesület szegényakciójában.

Anyaházunk fiókja és állomása a *börcsi ev. elemi iskola*; két diakonissza. Az egyik nővér tanít, a másik a gazdaságot vezeti. Az 1931—32. iskolai évben a nővér 16 gyermeket tanított 6 osztályban és 1 ismétlőiskolást. Tart vasárnap délutánonként könyörgést, adventben és böjttben hetenként kétszer reggeli könyörgést, vasárnapiiskolát. Ez évben is rendezett 2 vallásosünnepélyt, melynek offertóriumát egy budapesti filléres kirándulásra gyűjti.

Börcsi gazdaságunk, de különösen a kertészet igen sokat szenvedett a nagy szárazság alatt. Nem lévén a kútban víz, minden kiszáradt. Gazdaságunkat fejlesztettük, amennyiben a diakonisszaalap telkén áldozatkész hívek jóvoltából egy modern tyúkházat építettünk 444 P 66 fill. költséggel és a diakonisszaalap fiatal gyümölcsösét bekerítettük egy két méter magas drótfonatkérelléssel 422 P költséggel. Erre a fedezetet részben a börcsi tanítói fizetés, részben a börcsi gazdaság (malacok ára), részben a diakonisszaalap kölcsönképpen szolgáltatta. A gazda-

ság egész évi hozama 33 malac, 80 csirke. Decemberi állatállomány: 2 tenyészsertés, 17 malac, 40 jérce. A gazdaság ezenkívül 404 kg. gyümölcsöt, 40 kg. zöldborsót, 40 kg. hagymát szállított a szeretetháznak.

Szeretetházunk látogatói ez évben Pettkó-Szandtner népjóléti államtitkár, Kunszt Irén kínai misszionárus, D. Geissler Brunó, a Gusztáv Adolf Egyesület egyetemes titkára és Pröhle Henrik pozsonyi lelkész voltak.

Advent negyedik vasárnapján adventi ünnepélyt tartottunk. Ünnepi előadó Pröhle Henrik pozsonyi lelkész volt. Offertórium 61.34 P volt, ezt az összeget az árvák karácsonyára fordítottuk.

Isten kegyelme és az emberek áldozatos szeretete ez évben is lehetővé tették, hogy gyermekeink kézzelfoghatóan is meg tapasztalják Istennek irántunk való szeretetét. Aki a gyermekek örömét látta, máris megkapta jutalmát. Karácsonyi örömmel nagyban növelte D. Kapi Béla püspök úr és a püspökné méltóságos asszony megjelenése, kik látható örömmel vettek részt gyermekeink karácsonyi örömeiben.

Karácsony első ünnepén árváink jólsikerült műsoros előadást tartottak, 12 P offertóriumot a gyámintézetnek adtuk.

Nagy tehermentesítést jelent számunkra, hogy úgy a Belmisszió Egyesület, mint a szociálpolitikai ügyosztály árváinkat is felvették a karácsonyi felruházási akcióba. Előbbitől 16 öltöző ruhát, utóbbitól 8 öltöző ruhát és 8 pár cipőt kaptunk. Ezúton mondok mindkét jótékony intézménynek hálás köszönetet.

Ez évben is hűségesen jártak hozzánk a mi Tabitháink, hogy a gyermekek fehéreneműje javításában segítségünkre legyenek. Nekik is ezúton köszönöm meg szolgálatkész szeretetüket.

Árvaházunkban ez évben 24 árvagyermeket, 11 fiút, 13 leányt gondozunk, kik közül 12 öyöri születésű. Ezekért a veszprémi gyermekmenhely fizet havi 30, illetve 33 pengőt. Ez összeg ellenében a szeretetház a gyermekeket teljesen ellátja, gondozza, ruházza, iskolai költségeiket fedezi. Ezenkívül egy polgárista fiúért a gyülekezeti szegénypénztár fizet havi 15 pengőt, egy kereskedelmista fiú élelmezéséért a Belmisszió Egyesület fizet havi 15 pengőt. 5 gyermek csak nappal van a szeretetházban.

Egyházunknak akarunk szolgálni, midőn felveszünk vidéki szegényebbsorsú serdülő leányokat, akik teljes ellátás ellenében házimunkát végeznek. Különös tekintettel vagyunk arra, hogy lelkiileg is fejlődjenek, varrásra és kézimunkára tanítjuk őket.

A leányinternátusban, mint mindenütt, úgy nálunk is igen érezhető az általános pénzhiány. Az új iskolai évre 13 növendék jelentkezett, ezek közül csak 11 jött el dacára annak, hogy a tartásdíjat 70 P-ről 60-ra szállítottuk le. Ennek ellenére csak két üres férőhely van, miután az árvák között az idén több a leány, így az egyik hálóteremben is árvákat helyeztünk el.

Ez évben a szeretetháznak gyásza volt. Isten magához vette egyik legkedvesebb lakóját, Gay Károly ny. polgáriskolai tanárt. Gay Károly nemcsak lakója, nemcsak jóltevője volt a szeretetháznak, hanem egyszersmind tagja is volt a szeretetház nagy családjának, aki rész vett minden egyes családtag örömeiben, bánátaban, aki tudott velünk örülni, ha valaminek örültünk és tudott velünk aggódni, ha valami miatt aggódtunk. A szeretetház az ő háza is volt, gyermekeink az ő gyermekei is voltak. Azért gyászunk őszinte, szívbőljövő. Nevét kitörülhetetlenül írta szívünkbe az ő szeretetével. Nem fogjuk őt elfelejteni.

Szeretetházunk kedves lakója lett Fadgyas Mária ny. tanítónő. Ez idő szerint 9 öreg nőt gondozunk, kik közül 3 teljes ingyenes, 3 kisebb-nagyobb összeget adott a szeretetháznak ellátás ellenében, 2 havi 40, illetve 50 P-t fizet.

Szeretetházunk ez évben az iskola munkájába is belekapcsolódott, amennyiben a 7—8 osztályos leányok felváltva segédkeznek a szeretetház konyháján és a főnöknő a háztartást tanítja heti egy órán.

Ez évben is belekapcsolódtunk a Belmissziói Egyesület ebédeltetési akciójába, amennyiben 24 gyermeknek adunk ebédet fejenként havi 7 P-ért. Ezenkívül 850 adag ingyen ebédet osztottunk ki az ajtónkon kopogtató munkanélkülieknek.

Isten a mi oltalmunk és erősségünk. Ezt hisszük és valljuk. Ezt tapasztaltuk egész éven át. Ha ő nem lett volna oly kegyelmes hozzánk, ha nem ő végezte volna el az emberek lelkében mind az akarást, mind a véghezvívést, minden munkánk és igyekezetünk hiábavaló lett volna. Azért életünk nem akar más lenni, mint neki illatozó hálaáldozat, munkánk nem akar más lenni, mint róla való bizonyoságtévés.

Huber Etelka,
főnöknő.

A Belmissziói Egyesület.

A számadásoknak mindig meg van az a veszedelmük, hogy az emberi munka és áldozat lemérésénél csupán emberi erőfeszítésekről számolnak be s elfelejtkeznek arról, kitől minden erő és adomány alászáll. Megelégszenek az elvégzett munka méltatásával s annak fogyatékoságait külső körülményekkel igyekeznek igazolni. Szemet hunynak a tényleg jelentkezett, de kielégítetlenül maradt szükségletek előtt és elhallgatják a munka töredékességének belső magyarázatát is.

Kerüljük el ezen veszedelmeket. Adjunk hálát Istennek megsegítő kegyelméért s valljuk alázatos szívvel, hogy mienk csak a munka volt, az eredményt és áldást egyedül Neki köszönhetjük.

Bevalljuk munkánk fogyatékoságát is. Ha számításba vesszük is a kedvezőtlen gazdasági viszonyokat, még akkor is több eredményt érhattünk volna el, ha tudtunk volna nagyobb erővel és nagyobb áldozatkészséggel munkálkodni.

Rá kell azonban arra is mutatnunk, hogy szeretetmunkánk csak a szükséglettel szemben látszik elégtelennek, mert eddigi munkákkal összehasonlítva határozott fejlődést mutat. A múlt évben 70, az idén 124 gyermek mindennapi ebédeztetéséről gondoskodunk. A múlt évben 12, az idén 16 gyermek részére bérelünk a téli hónapokban autóbusz-jegyet. Felruházási akciónk hihetetlen nagy mértékben megnövekedett s nem tudom méltóképpen megköszönni hiveink ama hihetetlen áldozatkészségét és jó-ságát, mellyel didergő, ruhátlan szegényeink felruházását lehetővé tették. Ugyancsak megnövekedett a természetbeni segélyezették száma. E célra havonként 400—500 P-re van szükségünk. Boldogan gondolunk karácsonyi munkánkra is, 238 gyermekünk kapott, 95 ruhát és 143 pár cipőt, 213 szegényünk kapott természetbeni segélyt. Köszönettel gondolok a gyűjtők önfeláldozó munkájára s az adakozók áldozatkészségére.

Ez évben is kaptak a szülő anyák vándorkosarakat s ezidő-szerint 12 vándorkosár van állandóan úton. Használatlanul so-hase hevert egy vándorkosár sem, ami ezirányú szociális mun-kánk szükséges voltát bizonyítja. Bevételeinkről és kiadásainkról a következő tájékoztatást nyújtjuk:

Összesített számadás:

Bevétel:		Kiadás:	
1. Pénztári maradvány	138.21 P	1. Évközi segélyre	105.50 P
2. Adományok	341.50 „	2. Takarékpénztári betét	386.36 „
3. Városi segély	855.60 „	3. Kamat	1.50 „
4. Vallásos estek offer- tóriuma	314.25 „	4. Gusztáv A. Egyletnek	10.— „
5. Takarékpénztárból	185.— „	5. Táppénz	69.— „
6. Kamat	1.50 „	6. Tejszámla	183.92 „
7. Tagdíj	1493.90 „	7. Vegyes	147.46 „
8. Ebédakció	1110.51 „	8. Tagdíjbeszedési jutalék	24.23 „
9. Egyéb	54.13 „	9. Lakbérsegély	25.— „
10. Karácsonyi bevétel	2171.39 „	10. Autóbusz jegyekre	265.— „
	<u>6665.99 P</u>	11. Kórházsegély	5.— „
		12. Vándorkosár	64.— „
		13. Szegényakcióra	1817.82 „
		14. Ebédeltetési akcióra	1079.50 „
		15. Kolduspénz	291.79 „
		16. Karácsonyi kiadás	1356.54 „
			<u>5824.01 P</u>

Belmissziói Egyesületünk jövőnk munkáját biztosabb alapokra kell helyeznünk. Nem hunyhatunk szemet az előtt, hogy különféle szeretetmunkánk külön gyűjtési akciókon nyugszik. Addig tudunk dolgozni, míg ezeket a külön akciókat pénzzel táplálni tudjuk. Legbiztosabb bevételi forrásunk a legbizonytalanabbá vált: tagdíjbevételeink. Esztendőnkkel ezelőtt elhatároztuk, hogy az eddigi évi 2 P tagdíj-rendszerrel szakítunk s havi felajánlásokat kérünk tagjainktól. Mozgalmunk eredménnyel kecsegtetett. Ma azonban sajnálattal látjuk, hogy a havi tagdíj-felajánlásokat lecsökkentik, sőt egyszerűen megtagadják a tagdíjfizetést. Azon meggyőződésünknek adok kifejezést, hogy Belmissziói Egyesületünk erőteljes munkáját a havi részletekben fizetendő megfelelő tagdíjjal kell biztosítanunk.

Szükséges az is, hogy tagjaink munkavállalása, kötelelességteljesítés és felelősség révén Egyesületünkben minél aktívabb tényező legyen. Az egyesülettől távoluló nem látja a mérhetetlen nyomorúságot. Lelkében elhomályosodik a kötelelesség és elhallgat a lelkiismeret. Lassanként elalszik felelősségtudata is, mely figyelmeztetné arra, hogy felelősséggel tartozik az elhagyotti, állásnélküli, ruhátlan és éhező evang. családokért, betegekért, özvegyekért és gyermekekért.

Isten lelkére, testvéri összefogásra és evangéliumi szeretetre van szükségünk és akkor Belmissziói Egyesületünk teljesíteni tudja Istentől s a gyülekezettől nyert kötelességeit.

D. Kapi Béláné,
elnök.

Gyülekezeti szegénypénztár.

A belmissziói egyesület mellett a gyülekezeti szegénypénztár is kivette a maga részét a szociális munkából. Az 1932. évi bevétel 993.32 P volt. A bevételben 85.04 P-vel szerepel a régi elértéktelenedett alapítványok hadikölcsönei után kapott karitatív államsegély.

Rendszeres támogatásban részesül 11 háziszegényünk, ezenkívül fedezzük 2 elemi és 1 középiskolás fiú ellátását a szeretetházban. Ebből a pénztárból adunk segélyt az átutazóknak, s gyorssegélyt szükség esetén hiveinknek. Az I'só alap kamatait, 50 P-t, újra egy kilakoltatás előtt álló munkanélküli hittestvérünk kapta meg.

A kiosztott segélyek összege 902.84 P.

Gyámintézet.

A szeretet nem ismer földrajzi határokat. Ezt bizonyítja gyülekezetünk gyámintézeti munkája is. Gyámintézeti gyűjtésünk 856.86 P-t eredményezett. A házi gyűjtés eredménye Győrött 255.50, Öttevényen 26.50, Győrujfalun 22.50, Börcsön 9.32, Bácsán 5.20, Szabadhegyen 3.84 P, összesen 322.86 P volt. A gyámintézeti perselyé 71.36, az elemi iskolásoké 13, a középiskolásoké 14.70, a konfirmandusoké 254.38, a ref. ünnepi offertórium 29.77, az ó-év esti 65.50, külön adomány 85.29 P volt. A gyűjtésből az alapszabály szerint a magasabbfokú gyámintézetek kaptak 320.66 P, a rendelkezésre álló összegből a szeretetháznak 168 P, Öttevénynek keresztelő edényeket 77.50 P értékben, a nádorvárosi építkezésre 40 P, a bácsai fiókegyháznak 50 P, börcsi leányegyháznak 50 P, szórványgondozásra 10.86 P (a győrszentiváni hivek kaptak belőle Harangszót), a kisbabeti árvízkárosultaknak 10, Luther és Löw alapra 6, egyházkerületi szeretetadományra 3, a Gusztáv Adolf Egylet jubileumára 85.29 P-t adtunk.

A gyámintézet szórványgondozási alapja 97.20, gyámintézeti alapja 42 P.

A gyámintézet munkáját nagy veszteség érte Schöpf István pénztáros lemondásával, aki 14 éven át hűséges odaadással teljesítette tisztjét. Helyét egyelőre nem töltötte be a közgyűlés.

* * *

Szeretetszolgálatunk egyéb munkájáról a jótékonyság és adakozás rovata beszél.

A művészet szolgálata.

Ének és zene.

Az evangélikus hívő lélek az éneklés által vesz aktív részt az istentiszteleten. Amikor énekel, két lelket szólaltat meg: az énekvers-író lelkét és a korál-költő lelkét. Két léleknek Istenhez törő érzelmeit szólaltatja meg s viszi az ég felé abban a buzgó énekben, amelyben saját lelkének vallásos érzelmei is feloldódnak s kifejeződnek.

Amely lélek nem énekel, annak az istentisztelete csonka, hiányos. Amely lélek hallgat a gyülekezeti ének alatt, az kiválik, lemarad a hívők együtteséből s néma passivitással várja az igehirdetést. Lelkét talán megnyitja a magvető előtt, talán be is fogadja az Igét, istentisztelete azonban mégis csonka, mert nem tör lelkéből égfelé a hálaadó ének.

Az éneklő hívőkért, az éneklő gyülekezetért folyik a munka elemi iskoláinkban, ahol az I—VIII. osztályokban mintaszerű énektanításban részesülnek gyermekeink. Nemcsak megtanulják, hanem megkedvelik az éneket. Természetes, hogy a fősúly az egyházi korálok tanításán van.

Külön karének-tanítás is van iskolánkban. Ez a munka a maga eredményeivel egész városunkban egyedül álló s általános feltűnést és elismerést kelt. Gyermekeink énekkar-művészetét a május hóban tartott iskolai hangversenyen mutatta be Fodor Kálmán karnagy. Ez a hangverseny a maga válogatott programjával s finom kivitelével városunk zenei életének eseménye, iskolánknak s egyházunknak, öröme és dicsősége volt. A feltűnt gyermekkar többször szerepel nagy sikerrel. Így a júniusi ifjúsági konferencián, október 11-én a győri tanítókháza ünnepségén,

február hóban az V. osztály a győri pedagógiai szeminárium keretében mutat be mintaénekorákat Fodor Kálmán vezetésével, novemberben pedig D. Kapi Béláné Öméltóságát, a szegény gyermekek fáradhatatlan jötevőjét köszönti gondosan betanított énekszámokkal.

Ezenkívül beleolvadva templomi énekkarunkba, többször szerepelt nagy gyönyörűséget és áhitatot keltve istentiszteleteinken, különösen a már elmaradhatatlan, várt karácsonyi énekével.

Az iskolai énekkutatáson kívül egyházi zenei életünk másik nagy tényezője az egyházi énekkar. Ez a lelkes éneklő csapat megérdemel minden elismerést és köszönetet. Hónapokon keresztül áldozza fel estéinek egy részét azért, hogy istentiszteleteinken és vallásos estéinken ne hiányozzék a művészi ének. Gazdag ajándékot adnak híveinknek ezek az énekesek s míg ajándékoznak, maguk is gazdagodnak, hisz minden ének, amely lelkünkön átvonul, értékesebbé teszi őket.

Szeretnénk azonban az evangélikus énekkart nagyobbnak látni s szeretnénk, ha a hívők azáltal rónák le hálájukat az énekkar iránt, hogy számára új énekeseket, nőket és férfiakat toboroznának.

Az énekkar ez évben is hatalmas munkát végzett s erősen igénybe volt véve. Istentiszteleteinken, vallásos-estélyeinken több alkalommal gyönyörködtünk a nagy műízléssel összeválogatott s finom érzéssel előadott énekekben. Az egyházi énekkar ez évben a következő énekszámokkal ismertetett meg bennünket: Beethoven: Isten dicsősége. Králik: Óh én bűnös. Králik: Nagypénteki motetta. Bach: Korálok. Harmath A.: 150. Zsoltár. Franck C.: 150 Zsoltár. Finn énekek. Pikéthy: Magyarok imája. Lányi: Lángoló vörösben. Molnár: Könyörgés. Kuhne: Ha mind hűtelen (zenével). Haydn: A teremtés c. or.-ból (zenekarral). Vargha: Pünkösdi ének. Kerényi: Istenhez hanyatló árnyék. Mester a bős vihar. Borsay: Esti, reggeli ének. Kapi: Ezrek ajkán. Bach: Adventi kántáté (zenekarral). Haydn: Esti hálaének (zenekarral). Steiner: Karácsonyi ének. Csendes éj, Óh te boldogító (Kar. karok). Stein K.: Mindedig megsegített.

Az énekek között megtaláljuk azokat a nehezebb contrapunktikus műveket, amelyekért szomjazik a zeneileg kiművelt lélek, de nagy számmal ott látjuk azokat a melodikus, könnyen érthető zeneműveket, amely érthető s felfogható minden hívő lélek által.

De minden ének az áhitatot, az Isten dicsérést, a mély vallásos érzelmet szolgálta és erősítette.

Gyülekezetünk egyházi zenéjének harmadik tényezője az orgona, ez az Istent dicsérő hangszer, amely a hívők énekét vezeti s kíséri.

Az az áldozat, amelyet az egyházközség az orgona megépítése által hozott, minden évben bő gyümölcsöket terem. Általa a legmagasabb és legértékesebb vallásos zenét van alkalmunk megismerni. Különösen hála illeti Fodor Kálmánt, az orgona mestert, hogy Bach és Händel műveiből ez évben is sok remeket mutatott be. Ez évben külön örömmel tapasztaltuk, hogy istentiszteletek közben mind többször játszik präludiumokat neves szerzőktől. Nagy sikere volt annak a gondolatnak, hogy az adventi sorozatos esti istentiszteleteken egy-egy orgonaművel emelte az áhitatot. Az orgona által Fodor Kálmán is nagy segítségére volt a lelkésznek a templomba hívogatásnak s az áhitatkeltésnek.

Ez évi gazdag műsorán a következő művek szerepeltek: Bach: C-dur praelud. és fuga. Martini: Gavotte. Bach: Pastorale. Bach: D-moll szonáta. Guilmante: Gyászinduló. Dubois: In Paradisum. Bach: Kisebb fugák. Liszt: Bach praelud. és fuga. Bach: Fuga à 5 pro orgona Pleno. Max Reger: F-dur és g-moll fugák. Bach: G-moll fantázia és fuga. Rheinberger: Triók. Händel: F-moll praelud. és fuga. Bossi: Canzocina. Báthori: A reményhez. Händel: F-dur konzert. Hermann L.: Fuga. Martini: Ária variációkkal. Welther: Partika. Gazdag csokor az egyházi zene áldott mezejéről, művészi ízléssel összeválogatva.

Gyermekkar, egyházi énekkar és orgona. Három zenei tényező gyülekezetünkben, három Isten dicsőségét szolgáló és zengő hangszer egy istenfélő, tehetséggel és ízléssel megáldott ember kezében. Egyedül Istennek legyen érte dicsőség.

De voltak kedves vendégek is kórusunkon ez évben, akik művészetükből ajándékoztak gyülekezetünknek. Istentiszteleteinken, vallásos-estélyeinken szóló számokkal szerepeltek: Hermann László igazgató, Helényi Gyula tanár, dr. Ámon Ferenc orvos, Hanzély Vilmos és Sente Andor mérnökök, Vincze László tanár, Csete Laura, Herckner Zoltán, dr. Siklós Edéné, valamint egy kvartett énekkar, melynek tagjai: Csete Laura, Simon Ilona, Böröczky Lenke, Pethő Kálmán, Scheder Jenő és Pusztay Ferenc.

Az énekkarok orgonakiséretét ez évben is Zacher Lajos tanító végezte.

Az evang. istentiszteletekhez hozzá tartozik az egyházi ének és zene is. Minden hívő léleknek ki kell venni ebből is a részét. Aki pedig nincs megáldva külön zenei képességekkel, olvadjon boldog magaátadással a gyülekezeti ének fenséges akkordjaiba, de szívéből törjön fel az Isten hangos dicsérete, a hálaadó, a magasztaló, az erősítő ének, ne csak a templomban, hanem az otthonban a családban is. Erre adott példát nagy reformátorunk, Luther Márton.

I só Pál.

A tudomány szolgálata.

Elemi népiskolánk.

A súlyos gazdasági helyzet dacára népiskolánk az 1932. évben is fejlődést, haladást és eredményt mutathat fel. Tanulóink száma növekedett, új osztály felállítása, új tanerő alkalmazása vált szükségessé; a munka eredményéről az iskolalátogatások és az évről vizsga alkalmával számolunk be mindenkor. Az iskolai munka igazi értéke azonban csak akkor fog kibontakozni — ezt óhajtjuk és reméljük — ha az iskolánkban nevelt gyermekek majdan évek múlva egyházunknak vallásos, erkölcsös és hitünkhöz hű tagjai, hazánknak pedig igaz és áldozatkész polgárai lesznek.

Egyházközségünk felügyelője nemrég egyik presbiteri gyűlésen azon óhaját juttatta kifejezésre, hogy minden ev. szülő a mi népiskolánkba járassa a gyermekét, mert itt nemcsak a hittan, hanem minden tantárgy tanítása az ev. hitélet tiszta levegőjében folyik s itt olthatunk fokozott mértékben erős ev. öntudatot és egyházszeretetet a jövő nemzedékbe. Örömmel állapítjuk meg, hogy Győr város területén lakó ev. elemista tanköteleseink közül csak 60 jár más iskolába, nagyjából a külső városrészekben s az ev. népiskolától igen messze lakó tankötelesek. De ennek a 60 tanulónak is jut még hely az iskolánkban s egy kis jóakarattal meg áldozattal ezek bejáratása is lehetséges volna. Ev. egyházunk, nevezetesen pedig a mi győri gyülekezetünk nagyon is szükségesnek tartja, hogy az ev. tanköteleseink az elemi nép-

iskolai oktatást a saját iskolánkban nyerjük. Szeretettel várjuk ezen gyermekeket a mi iskolánkba — mely az ő iskolájuk is — s mely iskola legalább annyit, de úgy érezzük, hogy talán többet is nyújt, mint bármely más intézet.

A folyó tanévre központi iskolánkba 505 mindennapi tanuló iratkozott be; ezek között volt 12 ref., 56 r. kath., 2 g. kel. és 1 izr. vallású tanuló. 33 tanuló a szomszéd községekből — nevezetesen Kisbácsa, Nagybácsa, Csanakfalu, Györszentiván, Kisbaráti, Lébény, Nagyszentjános, Öttevény és Pinnyéd községből — jár be vonaton, autóbuszon vagy gyalog a mi iskolánkba. A továbbképző iskolába 58 tanuló iratkozott be. A györszabadhegyi iskolánkban a létszám 41 mindennapi és 11 továbbképző iskolai tanuló.

Wildhoffer Lenke elhalálózásával és Kapi Jolán nyugdíjaztatásával megüresedett két tanítónői állásra az egyházközség 1932. április 24-én egyhangúlag *Szijj Jolán* és *Szollár Irén* iskolánknál eddig helyettes tanerökként működő okl. tanítónőket választotta meg segédtanítói minőségben szeptember 1-i hatállyal.

Az elmúlt tanévben a II. fiú- és leányosztályt összevonva, egy tanító tanította; a folyó tanévre azonban ebben az évfolyamban annyira emelkedett a létszám, hogy az igazgató javaslatára az iskolai bizottság egy új osztály szervezését (külön II. fiú- és II. leányosztály) mondta ki s egy kiegészítő tanerő beállítását kérte az egyházközségtől. Az egyházközség a kiegészítő tanító részére a tanév tartamára havi 100 P fizetést biztosított, mire az iskolai bizottság egyhangúlag *Böröczky Vilmos* okl. tanítót alkalmazta kiegészítő tanítói minőségben.

A tanév elején folytatólagosan megnyílt a VIII. osztály is iskolánkban. Kuszák István tanítja ez évben a VII. és VIII. osztály növendékeit együtt. Alig egy-két helyen nyílt meg egyelőre az országban néhány VII. és VIII. osztály, nálunk Győrött még a gyárvárosi áll. iskolában, de úgy érezzük, hogy ezek mintájára majd megszületik a nyolcosztályú népoktatás mindenféle széles e hazában. Ezen osztályok részére még nem áll rendelkezésre tanterv, utasítás és tankönyv, azért kíván oly nagy gondot és körültekintést ezen osztályok vezetése és oktatása. Főcélunk, hogy a gyakorlati életet vigyük be mindenhol a tanításba. Kedvező helyzetben vagyunk e tekintetben a leányok tanításánál; a VII. és VIII. osztály leányai felváltva 1—1 félnapon át a Szeretetház internátusában gyakorlatilag sajátítják el a takarítást, mosást,

főzést. Ezenkívül Huber Etelka főnöknő hetenként egy órában külön előadást tart nekik a háztartásról. A rendes kézimunka-órában — varrógép áll rendelkezésre — igen szép és hasznos dolgok készülnek, szabászatot és varrást tanítunk. Mint új tantárgy szerepel a német nyelv. Üttörő munkát végzünk e téren, mely kiindulását képezi a magyar nyolcosztályú népiskola kialakulásának.

Rácz Sándor áll. tanító ebben az évben is iskolánkban teljesített szolgálatot. Központi iskolánkban ez idő szerint van 4 fiúosztály, 4 leányosztály, 3 vegyes osztály (V., VI. és VII—VIII.), a szabadhegyi iskolánk osztatlan. Szolgálatot teljesít 8 rendes tanító, 2 segédtanító, 1 énektanító, 1 beosztott áll. tanító és 1 kiegészítő tanító.

Iskolánk életéről és munkájáról részletesen számol be az Iskolai Értesítő minden tanév végén, azért e helyen csak röviden említjük fel az év fontosabb mozzanatait.

Május 22-én ünnepélyesen helyeztük el a tanítói szobában Wildhoffer Lenke, a korán elhunyt fiatal kartársunk arcképét, melyet gyászborult szülei adományoztak iskolánkunknak. Az egyházközség vezetősége, az iskolai bizottság, a tanítóttestület és az elköltözött tanítótestvérünk utolsó tanítványai jelentek meg ez alkalommal: *Strasser Sándor* iskolai biz. elnök, *Weltler János* igazgató és *Schneider Ida* volt növendék emlékezett meg kegyeletes szavakkal a nemesszívű tanítónőről.

Iskolai ünnepélyt tartottunk az Iskolai Segítő Egyesület javára, melynek célja, hogy a szegények iránt részvétre és meleg szeretetre indítsuk gyermekeinket s már gyermekkorban hozzá szoktassuk őket adakozásra a szegények részére. Május 13-án a „Madarak és Fák Napját“, az „Anyák Napját“ tartottuk Kiskúton. Május 22-én a szokásos énekünnepélyt rendeztük a Lloydban igen nagy érdeklődés mellett. Május 29-én a vasárnapi iskolások műsoros előadása volt, melynek jövedelmét az „Aranyhid“ c. lapunk javára adták. A Reformáció emlékünnepét október 31-én, Gusztáv Adolf svéd király halálának 300. évfordulóját nov. 7-én tartottuk. A szegény gyermekek karácsonyfaünnepélye dec. 23-án volt, mely alkalommal *D. Kapi Béla* püspök úr mondott beszédet. Utána *D. Kapi Béláné*, a Belmissziói Egyesület elnöke és az egyesület több tagja a gyülekezet vezetősége jelenlétében kiosztotta a szeretetadományokat. Összesen 143 párcipő, 45 fiúruha és 50 leányruha került kiosztásra. Hogy olyan

sok szegényen tudtunk segíteni, azt mindenekeelőtt a Belmissziói Egyesület fáradhatatlan elnökének, a mindnyájunk által oly nagyrabecsült és szeretett Méltóságos Asszonyunknak köszönhetjük, ki az ő munkatársaival szinte csodákat mível a szegénygondozás terén. E helyen is mélységes hálánkat tolmácsoljuk érte. De hálával kell megemlékeznünk *dr. Velsz Aladár*, a város szociálpol. ügyosztály vezetőjéről is, aki ugyancsak meleg szívvel áll mellénk, ha szegény tanulóink megsegítéséről van szó, továbbá a cserkészleányok 5 leányruha, a Mansz 1 leányruha, a Felsőkereskedelmi leányiskola 2 leányruha, a Nőegylet 3 leányruha, Schneider Pál és társai 3 pár cipőadományáról is.

Az ebédeltetési akció révén a Napközi Otthonokban 37, a Szeretetházban 24 és magáncsaládoknál, illetve a kaszárnnyában 34 tanuló kap ebédet.

A távollakó tanulóknak — számszerint 16-nak — autóbusz-bérletjegyet juttatott a Belmissziói Egyesület.

Ingyenebédeltetés és autóbusz-bérletjegyek nélkül a mi iskolánkban is sok akadálya lenne az eredményes munkának, mert lehetséges s minden valószínűség szerint sok lenne az iskolamulasztás. Hogy e tekintetben nincsen panaszunk, ezért is az áldásosan működő Belmissziói Egyesületünknek tartozunk köszönettel.

Nagy gondot okoz a szülőknek a tankönyvek és tanszerek, füzetek beszerzése. Egyházközségünk e téren is segítségére siet szegényeinknek; szegény tanulók részére tankönyv és tanszerek címén 346.51 P-t fizetett ki a gyülekezeti pénztár. Ezenkívül az elmúlt évről megmaradt tankönyveket s az egyes tanulók által adományozott használt, de jó állapotban levő könyveket is kiadtuk, úgyhogy összesen 552 drb kölcsönkönyvtári könyvet juttatunk szegény tanulóknak.

Az egyházmegyei iskolalátogatók — Györffy Béla lelkész, Benedek Vince és Garan János igazgatók — június 2. és 3-án, a kir. tanfelügyelői hivatal részéről ismételtén Dr. Boldis Dezső, Ringbauer Károly és Chityil Pál tanfelügyelők őrizték ellen munkánkat.

Ha végigtekintünk az 1932. évi munkánkon, hálátelt szívvel kell leborulnunk a Mindenható előtt, ki nehéz időben is velünk volt, kinek a Szentlelke megtöltötte egyházközségünket és annak tagjait meleg szeretettel és áldozatkészséggel, iskolánk szent ügye iránt. Legyen áldott érte az Ő nagy neve!

Weltler János,
igazgató.

Az ifjuság szolgálata.

Az Ifjusági Egyesület.

Amidőn a nyilvánosság elé visszük működésünk mérlegét, mindenek előtt az Isten megsegítő kegyelmét kell áldanunk, hogy lehetővé tette számunkra az eredményes munkálkodást s hálával kell megemlékeznünk az egyházközség elnökségéről azért az értékes, erkölcsi és anyagi támogatásért, amelyben Ifjusági Egyesületünket az idén is részesítette.

Egyesületünk elmúlt éve a csendes munkának az éve volt. Az Egyesület vezetésénél érvényesülő irányelveknek természetesen a szigorú valláserkölcshöz szabott határt. Az osztályok és cserkészcsapatok munkáját nem is fűthette volna más, mint az evangélikus valláserkölcshöz a melege.

Egyesületünk szervezete szerint Leányosztályra és Fiúosztályra oszlik. A leány- és fiúcserekszet szintén szerves része az Egyesületnek. Az ifjúságnevelés munkája a leány- és fiúosztályban külön-külön folyt. A cserkészcsapatok szintén önállóan végezték nevelő munkájukat.

A leányosztály Demetrovits Mária oszt. elnök vezetésével végezte egyesületi munkáját, melyet hármass csoportba osztott: Valláserkölcshöz, értelmi és kedélynevelés csoportba. E szerint biblia órát, komoly és vidám órát tartott váltakozva. Szeptemberig a biblia órát Demetrovits Mária vezette, azután pedig Havasi Dezső ifjúsági lelkész vette át a munkát. A bibliaórák anyaga az imádkozás és Jézus követése volt. Résztvett a leányosztály a böjti és adventi sorozatos istentiszteleteken, Kunszt Irén miszionáriusnő előadásán és a többi vallásos estélyeken. Közös urvacsorát is vett.

A komolyórák anyaga irodalmi és általános ismeretterjesztő volt. Előadásokat tartottak *Demetrovits Mária elnök*: „Szendrey Júlia ismeretlen naplója, levelei és halálos ágyán tett vallomása” címen. *Ittész Mihályné*: „A mai leány helyzete”. *Kontár Sándor*: „A textil ipar”. *Kovács Mariska*: „Beszámoló a K. L. E. központi választmányára üléséről”. *Szollár Irén*: „A csendes nő”. *Herczeg Olga*: „Beszámoló a K. L. E. sátoraljaujhelyi konferenciájáról”. *Ittész Mihályné*: „Arany élete és költészete”. A leánynapon Hegedüs Ilonka a K. L. E. titkára tartott előadást angolországi tanulmányútjáról. *Az anyák napján Szijj Jolán* „Az

édesanyáról" beszélt. Vallásos estéken Szijj Jolán és Szollár Irén szavaltak.

A vidám órák társasjátékkal teltek el.

A serdülő leányokkal vasárnap délután rendszeres munka folyt. Biblia és komoly óra volt felváltva. A komolyórák keretében előadást tartottak: *Demetrovits Mária*: „Győr városnak, lakóhelyünknek története”. *Puxbaum Sarolta*: „A reformáció emlékezete”. *Szollár Irén*: „Egyházközségünk története”. *Hudy Ilonka*: „A jóság diadala”. *Veress Ilonka*: „Emlékezés Jókai Mórról”.

A K. L. E. központi választmánya ülésén és a sátoraljauj-helyi, valamint a Fébe konferenciáján leányosztályunk képviselte magát.

A karácsonyi ajándékok szabásánál és varrásánál segédkeztek leányaink; hozzájárultak az egyház ebédeltetési akciójához, a szegénygyermek karácsonyfáját feldíszítették; a hősök emléktábláját friss virággal látták el, betegeket, sírokat látogattak, a szegedi Luther Otthonra 51 Pengőt gyűjtöttek.

1932. ápr. 9-én Victor Erzsébet, a K. L. E. főtitkára látogatta meg a leányosztályunkat.

A fiúosztály Bándy Ferenc osztályelnök vezetése mellett végezte munkáját. Résztvettek a vezetésben a fiatalok is.

A fiúosztály nevelő munkája egyrészt vallásos irányú, másrészt hazafias és ált. ismeretszerzés. Ezenfelül szórakoztató összejövetelek, kirándulások, színelőadás is szerepelt a programon.

A szerda estéken Havasi Dezső ifjúsági lelkész bibliamagyarázatot tartott, mely után eszmecsere és egyesületi ügyek megbeszélése következett.

Minden második szerdán este előadások voltak. Bándy Ferenc, Péchy Kálmán, Kürtös Károly, Goldsand Kamilló, Havasi Dezső, Pethő Kálmán, Kuszák István, Vincze Emil szereplésével.

A nagyközönség számára tartott vallásos estélyen I'só Pál egyesületünk elnöke „A magvetés”-ről tartott előadást. A leányosztállyal közösen március 15-én hazafias ünnepélyt tartottunk. Április 17-én a református ifj. egyesülettel közösen Gyóni Géza estet rendeztünk. Május 31-én a Győrött rendezett ifjúsági konferencián testületileg résztvett fiúosztályunk.

A fiúosztály elnöke és tisztikara résztvett az aug. 2—4-ig tartó sárszentlőrinci konferencián. A felpéci vallásos estélyen nov.

13-án Bándy Ferenc osztályelnök „Új ember” címen tartott előadást. Nov. 27-én az evangélikus leventék lelkigyakorlatán az egyesületről beszélt a fiúosztály titkára.

Szórakoztató összejövetelek voltak felváltva, Mikulás est, leventeszeretetvendégség, Szilveszter est.

Kirándulások voltak Bakonyba, Dunaszegre. November 26-án a celldömölki ifj. egyesületet látogatta meg fiúosztályunk. Az ott rendezett vallásos estélyen több tagunk szerepelt is. A december 4-i téti kirándulás ugyancsak vallásos est rendezésével volt kapcsolatos. I. só Pál elnök „Adósok és hitelezők” címen mondott ünnepi beszédet. A műsor többi számaait is fiúosztályunk tagjai adták. Április 10-én előadtuk a leányosztállyal karöltve Bónyi Adorján „Az elcsérelt ember” c. színművét.

A fentiekén kívül megemlítenő még a körhelyiség tatarozása, melyet a fiúosztály tagjai végeztek Mécs Gusztáv vezetésével.

A hősök napján nem feledkeztünk meg a hősi halottaknak járó tiszteletről.

Tartottunk az év folyamán nyelvtanfolyamot és gyorsírástanfolyamot.

Halottak napján közös temetőlátogatáson vettünk részt. 2 gyermek ebédeltetését vállalják a fiúosztály tagjai. Lélekemelő volt a karácsonyest megrendezése. Fiúosztályunk tagjai az elmúlt évben két alkalommal közös gyónáson vettek részt.

Cserkészleányaink Szijj Jolán vezetésével végezték munkájukat. Hetenkint egy órára jöttek össze, amelyen elméleti és gyakorlati kiképzésben volt részük. Minden második heti összejövetelükön Havasi Dezső lelkész bibliát magyarázott. Résztvettek az ifj. egyesület, illetve a leányosztály összejövetelén és munkájában.

Vasárnaponkint az iparostanonc iskolába járó evangélikus leányokkal foglalkoztak. Január 30-án a helyi tanácsstagok részére ünnepélyt rendeztek. A jótékonyág gyakorlásában, gyermekek felruházásában vettek részt.

A fiúosztály cserkészcsapatának munkája ez évben is három csoportra oszlott. Cserkészapródok-, cserkészek- és öregcserkészekére. Az apród munkáról külön jelentés szól az iskolai értesítőben a tanév végén.

A fiúcserekészcsapat munkájában három ünnepesebb mozzanat volt. Január 7-én, a csapat negyedik évfordulóján, a csa-

pat díszgyűlésén Kontár Sándor cs. tiszt állította lelki szemünk elé a csapat multját gazdag műsor keretében. Március 15-én Mécs Gusztáv cs. tiszt tartott lelkes, hazafias előadást. December 26-án szeretetvendégség keretében négy szegény cserkészt segítettek a cserkészek és Groó Gyuláné Öméltósága adományozta ruhákkal. Csapatgyűlések, őrsi és raj összejövetelek a szokott bensőséggel és renddel folytak le. A győri mentőegyesület mentőtanfolyamán 9 cserkész vett részt a csapat részéről.

Minden csütörtökön a biblia mellett cserkész szemmel ülnek össze a csapat tagjai. Több kirándulást is rendeztek. Itt nem emlékezünk meg arról a sok kedves sétáról és kisebb kirándulásról, melyeket a rajok és őrök rendeztek, csak a nevezetesebbekről. A kirándulásokkal valamiképen pótolni akartuk azt a leírhatatlan nagy hiányt, amit a nyári nagytábornak anyagiak miatt való elmaradása jelentett. Pünkösdkor háromfelé is volt a csapat: Balatonkenesén Ichthys-táborban, a győrujfalvai Szunyogszigeten és a Bakonyban. Júl. 1—3-ig rendezett bőnyrétalapi kis-táborozás volt a legnevezetesebb esemény az elmúlt évben. De erről, mint külső munkáról emlékezünk meg. Aug. 19—20. Duna-szegezen sátorozott a csapat egy része. Okt. 1—2-án pedig éjszakai harcszerű játék tartotta izgalomban az egész csapatot a bácsai erdőben.

Külső, a nyilvánosság előtt való munkákra is elég sok alkalom nyílt az elmúlt esztendőben. Május 1-én avattuk fel új cserkészeinket jól sikerült műsoros ünnepség keretében, melynek végén Karácsonyi Sándor: „Gergely bácsi levizitel“ c. és Koszter Atya: „Cigányok a táborban“ című szindarabját adták elő a cserkésziük. Máj. 22-én a hadirokkantak díszgyűlése alkalmából résztvettek a Kormányzó Úr képviselője előtt a tisztelegő felvonuláson. Júl. 3-án a bőnyrétalapi ev. hívek velük szemben tanúsított pazar bőkezűségét igyekezett a csapat meghálálni. Ott táborozásuk alkalmával az egész kis tábor kosztjáról ők gondoskodtak. D. e. istentiszteleten Ittész Mihály parancsnok hirdette az Igét, d. u. a győri Evang. Fiúdiákszövetség segítségével rendezett gazdag műsorú vallásos ünnepség keretében szintén a parancsnok tartott előadást „Gyermek-Öfensége“ címen. Este a tábortüznél nagy közönség jelenlétében a csapat apraja-nagyja mutatta be cserkészügyességét, jókedvét és hazaszeretetét. (A bőnyi táborozás azért is emlékezetes, mert a fürdés lehetőségét leszámítva, ideális táborhelyünk volt Balogh Jenő ny. igazság-

ügyminiszter úr erdejében.) Aug. 28-án a frontharcosok és a tűzoltók napján, József fhg. szoborleleplezése alkalmából vonult ki a csapat. Okt. 9-én a győri cserkészek harcászati kirándulásán is részt vett a csapat. Nov. 1-én az Ifj. Egyesülettel a győri ev. gyülekezet nagy halottjainak a sírjánál emlékezett meg róluk kegyelettel.

Öregcserkészeink munkájáról külön kell megemlékeznünk. 1932-ben, mivel a levante-munka intenzíven elfoglalja öregcserkészeinket, a most már rendszeres kiképzés miatt, bár a Szövetségtől az A) típusu, cserkészszerű öregmunkára kértünk engedélyt, megengedte a parancsnokság az öregcserkészeknek, hogy a győri Ev. Ifj. Egyesületben, amelynek ügyis tagjai, B) típusu, klubszerű öregmunkát végezzenek. Így részt vesznek öregcserkészeink az ifj. egyesület minden kulturális, vallásos és hazafias munkájában, ott minden képességükkel szolgálni igyekeznek. Hetente egyszer feltétlenül összejönnek, amikor bibliai elmélkedés után a tagok maguk választotta, öregcserkészeink sokszor cserkész-témáról tartanak előadást, melyet megbeszéléssel fejeznek be. Résztvettek az egyesület felpéci, tétli és celldömölki kirándulásain és vallásos ünnepélyein. Emellett természetesen a csapat rájuk vonatkozó munkáiból is kiveszik részüket.

1932-ben nagyszerű lendületet vett levante-köteles cserkészeink foglalkoztatása. Horváth Sándor tanító, főoktató és Dorn Vilmos egyh. ellenőr, lev. oktató urak fáradtságot nem kimélő munkájukkal cserkészcsoportunkat az első győri levante-köteles cserkészcsoporttá képezték ki. Kétszer volt ellenőrzés 1932-ben. Mind a két alkalommal elismeréssel nyilatkoztak a csapatról az illetékesek: Tittl Rezső cserk. kerületi ü. v. elnök, vitéz Martsa Dániel alezredes, Scardelli Ceasar őrnagy. Ez alkalmakkor látogatták meg a csapatot Bencsik Gergely és Horváth László a győri cs. főtítkárság részéről. A csapatból 3 rajvezető vett részt levante segédoktatói tanfolyamon: Fias István, Géczy József és Macher Emil, kik kitüntetéssel végezték el a tanfolyamot.

A csapat létszáma: 91, 7 vezető, 27 apród, 33 cserkész és 24 öregcserkész.

Amidőn pontot teszünk az 1932. év végére, s hálatalt szívvel imát mondunk a Mindenható előtt, előttünk a jövőnek ködfátyolos képe jelenik meg, s látjuk rajta kirajzolódni az evangélikus ifjúság új, vallásos, Krisztus szerint való életének markáns vonásait. A mindennapi élet szennyes hullámai között látjuk ezt az:

ifjúságot, amint lelkében a krisztusi hitnek őszinte meggyőződésével keresi a tisztult vallásos élet felé vezető utat. Ezt az utat munkálja erejének teljes megfeszítésével egyesületünk. Erre a munkára hívjuk meg egyházközségünk minden tagját, mert egyházunk jövője és sorsa egyenlő ifjúságunk jövőjével és sorsával.

Péchy Kálmán.

A győri Evang. Diákszövetség.

A győri evang. hitoktató-lelkészek munkája.

Ittész Mihály

tanít:

126 középisk. fiút, 6 fa- és fémip. szakiskolást, 5 keresk. tanoncot, 52 elemistát, összesen: 189 növendéket heti 32 és $\frac{1}{2}$ órában.

A Fiúdiákszövetség vezetője és a 459. sz. „Győri Vilmos” cserkészcsapat parancsnoka.

Bácsai hitoktató.

Havasi Dezső

tanít:

144 középisk. leányt, 60 iparostanoncot (52 fiú, 8 leány), 17 elemistát, összesen 221 növendéket heti 31 órában.

A Leánydiákszövetség vezetője s a győri Ev. Ifj. Egyesület fiú és leánybibliakörének vezetője.

Győrszentiváni hitoktató.

Minden vasárnap felváltva prédikálnak a tanév alatt a fél 9 órai ifjúsági istentiszteleten.

* * *

A Diákszövetség célja: „Hathatósan serkenteni, segíteni az ifjút arra, hogy érzésben, szóban, tettben valóságos és határozott evang. jellemmé neveljék. (Efez. 4. 13.)”

* * *

A győri Ev. Diákszövetség 1932-ben is két osztályban, a Fiúdiákszövetségben és a Leánydiákszövetségben működött.

A *Leánydiákszövetség* fokozott mértékben igyekszik tagjainak lelki gyarapodását munkálni. Az Ige életformáló erejének tudatában, törekvése elsősorban oda irányul, hogy az Ige tanulmányozására minél több alkalmat teremtsen. Az 1931/32. tanévben elkezdett bibliaköri munka kibővült. 1932. májusától a kimondottan — bibliakörök (hetenkint 3) vezetését a hitoktató-lelkész vette át, de emellett továbbra is megmaradt Ittész Mihályné vezetése alatt a felsősleányok bibliakör jellegű heti összejövele.

1932. szeptemberétől az áll. tanítónőképzőintézetben is van hetenkint biblia óra a bentlakó növendékek számára.

Az egyéb diákszövetségi munka, ugyancsak 1932. szept.-től két csoportban folyik. (Alsós-, felsős csoport.) A csoportok felváltva tartják összejöveteleiket. 1932. januártól—decemberig a Leánydiákszövetség: 3 közgyűlést, 1 választmányi gyűlést, 7 összejövetelt s 1 záró és 1 alakuló gyűlést tartott. A MEKDSz téli konferenciáján 2, a tahii ev. leánykonferenciáján 3 győri leány vett részt. A Leánydiákszövetség elnöke az 1932—33. tanévben: Matthesz Judit leánygimn. VIII. o. t., alelnök: Ajkay Klára V. é. t. k. n. Taglétszám: 144. Összes bevétel: 79.20 P, kiadás: 66.70 P.

A *Fiúdiákszövetség* bibliakörei tovább is a régi bevált szokás szerint működtek. Az 1932—33. isk. évben Pál római levele 12. és 13. fejezetével foglalkoznak. 7 bibliakör működik felsős diákok vezetésével s az ifjúsági lelkész előkészítése és irányítása mellett. A felsősök bibliakörét az ifj.-lelkész maga vezeti. Az 1932—33. tanévben már nincsenek külön vitaülések, de több a felsős gyűlés, melyek közül az erre alkalmasak megbeszélésekkel, vitákkal bővülnek. Az alsós csoport munkája a bibliakörökön kívül felolvasó és előadó gyűléseken és ú. n. „munka-összejövetelek”-en folyik. Ez utóbbin lombfűrész és papír munkákkal foglalkoznak a fiúk, hogy a tanév végére kiállítást is rendezhessenek, munkaközben vallásos elbeszéléseket olvasnak fel a vezetők. Nagyon kedvelt az alsós fiúk között a diákszöv. ú. n. „bibliai pontversenye”. Nagy szorgalommal forgatják a bibliát, hogy a feladott kérdésekre minél jobban megfelelhessenek. Természetesen ez mind csak eszköz arra, hogy az „egy szükséges dolog”-ra híjuk fel a figyelmet. A Fiúdiákszöv. 1932-ben 3 alsós és felsős, 2 alsós, 2 felsős és 1 a Leánydiákszöv.-gel közös, összesen 8 gyűlést, 1 vitaülést, 1 záró- és 1 alakuló gyűlést, 3 alsós munkaösszejövetelt tartott és 1 karácsonyi ünnepséget rendezett, melyre a szülőket hívtuk meg és melyen D. Kapi Béla püspök urat is tisztelhattük családjával együtt. A felsorolt gyűlések közül egyet Gusztáv Adolf emlékének szenteltünk, Schneider István reál VII. o. t. olvasta fel idevágó dolgozatát. A karácsonyi ünnepségen Foltin Brunó reál VII. o. t., elnök saját novelláját olvasta fel. Idb. Schneider Pál reál VIII. o. t. pedig többször felolvasást tartott a természettudomány és a ker. világnézet problémáiról. — Fiúdiákszövetségünk újabb munkája az,

amit kirándulásai alkalmával a Győr környékén levő ev. gyülekezetekben mint szolgálatot végez. Vallásosünnepségeket rendez, az ifj. lelkész prédikál és előadást tart. Ez alkalmakkor igyekezik kapcsolatot teremteni a falusi evang. ifjúsággal. Kerékpáron tette meg ezeket az utakat a Fiúdiákszöv. néhány tagja (10—15). Lébényben és Öttevényen maga a Fiúdiákszöv., Bönyéretalapon a 459. sz. „Győri Vilmos” cserkészcsapattal karöltve szolgált. Ezenkívül Bácsán volt még játék-kirándulás. — A magyar diákok „Pro Christo” Szövetsége (MEKDSz) által rendezett téli konferencián 3 s a nyári tahii evang. középiskolás fiúkonferencián 5 fiú vett részt az ifj. lelkész vezetésével; az utóbbin Havasi Dezső is jelen volt. A Fiúdiákszöv. a husvétii szünetben Rákospalotán rendezett vezetőkonferenciára Kunoss Jenő elnököt küldötte ki. — A Fiúdiákszöv. vezeti az 1932—33. iskolaévben a győri egyházközség iratterjesztését. — Elnök: Foltin Brunó reálisk. VII. o. tanuló. Létszám: 74. Kültag: 3. — Az 1931—32. isk. év bevétele: 111.68 P, kiadása: 111.68 P.

A Diákszöv. két részének *közös munkája is volt*. Márc. 15-én a gyülekezet hazafias ünnepségét a Diákszöv. rendezte, melyen művészi számok keretében Dr. Höfer Vilmos egyházfelügyelő mondott ünnepi beszédet az igazi szabadságról. Az őszi Luther ünnepségen Havasi Dezső ifj. lelkész tartott előadást. — A tavaszi diákkonferencia főtémája „Ut omnes unum sint” s az őszi „Az Úrői vagyunk” volt. A két konferencia előadói voltak: D. Kapi Béla püspök, dr. Karácsony Sándor, Túróczy Zoltán, Szabó József, Zászkaliczky Pál, Havasi Dezső, Groó Gyula, Veöreös Imre, Ittész Mihály, Balikó Eszter és Komlósi Ilona. Mind a két alkalom közös úrvacsora vétellel ért véget. — A tavaszi konferenciával kapcsolatosan Abdára ment kirándulni a két diákszöv. Közös a Diákszövetség könyvtára, melyet nagy szorgalommal és örömmel használnak a tagok.

Pályatételek az 1931—32. isk. évben: *Leányoké*: 1. „*Melyik a legkedvesebb nőalakom az Ujszövetségben?*” I. d. nyert: Gálfi Teréz V. t. k., II. d. ny. Kiss Magda V. t. k., III. d. ny. Magédler Erzsébet I. g. VII. o. t. 2. „*Mi közöm a külmisszióhoz?*” I. d. ny.: Mertz Adél V. t. k., II. d. ny. Csizmadia Klára III. é. t. k. 3. „*Az evangélikus női lélek*”. I. d. ny.: Kiss Magda V. t. k., II. d. ny. Hütter Erzsébet I. g. VII. o. t.

Fiúké: I. *Felsőské*: 1. A gazdag ifjú történetének szociális tanításai (Máté: 19. _{16—24.}). 2. Hogyan látom Jézus feltámadá-

sát? 3. II. József türelmi rendelete és a győri ev. egyházközség. Mind a háromnál I. díjat nyert Foltin Brunó. 4. Bibliai-kép. (Tetszés szerint.) I. díjat nyert Oberländer Gyula reálisk. VIII. o. t. „Az Omega” c. képe, melyet a Jel. 1. s. alapján készített.

II. *Alsósoké*: 1. Mire tanít az irgalmatlan szolgáról szóló példázat? I. díjat Petöcz Miklós gimn. II. o. t. nyerte. 2. A bethlehemi istálló fából vagy papirból. I. díjat nyert: Uhlik János polgári I. o. tanuló.

Az 1932—33. isk. év jeligéje: „Nem szégyenlem a Krisztus-evangéliomát.” (Róm. 1. ¹⁶/_a.)

Havasi Dezső.

Ittész Mihály.

Leventemunka.

Az 1932. ápr. 4-i közgyűlésen a „Rába” Levente Egyesület beolvadt az Ujvárosi L. E.-be. A beolvadásnak gazdasági oka volt: főleg azonban a levente-sportkiképzés egyesítése, illetve egységes irányítása céljából történt az egyesítés. Az általános tisztújítás során megválasztott tisztikar: Elnök: dr. Szauter Ferenc. Társelnökök: Barilich Lőrinc, Miklós Mihály, Rostetter János. Alelnök: dr. Horváth József. Jegyző: Benkő Sándor. Pénztáros: Mayer Sándor. Ellenőr: Péchy Kálmán. Számvizsg. bizottság: Rácz Jenő, Bertha Péter, Friedrich Lipót. Választmányi tagok: a két egyesület alapító és rendes tagjai. Létszám 1932. dec. 31-én 280 r. k., 110 ev., 46 ref., 11 izr. = 447 levente.

Az egyesítés a protestáns vallású leventék rendszeres templomjárásának biztosítását nem érinti. Vagyis Belváros, Ujváros, Nádorváros, Sziget, Révfaalu mindazon leventéi, akik vasárnap járnak foglalkozásra: továbbra is Ujvárosba járnak leventefoglalkozásra, amely városrészben a templomuk van. Két alkalommal urvacsoránál is voltak. Bőjtben márc. 20-án, adventben nov. 27-én. Mindkét alkalommal konferencia is volt az urvacsorával kapcsolatban, melyet lelkészeink tartottak. Az adventin az Ifj. Egyesület nevében Péchy Kálmán is szólt az ifjúsághoz. Az Ifj. Egyesület dec. 11-én szeretetvendégséget is rendezett az ev. leventék számára.

Az összes leventék számára ebben az évben is megrendezte Fodor Kálmán az énekoktatást, melynek eredményét márc. 20-án műsoros est keretében mutatták be.

Ugyancsak megvoltak ez évben is az ismeretterjesztő előadások. Lelkészi karunkon kívül Győry Elemér ref. lelkész, Kö-

peczi Kiss Sámuel ny. igazgatótanító, Hesz József hajózási főnök, a Prot. Kör. elnöke, Oros Jenő r. k. káplán, Mayer Sándor r. k. igazgatótanító, Grábits Frigyes szabómester, Tolnay Lajos bádogos tartott előadást.

Az Ujvárosi Levente Egyesületen kívül a szabadhegyi ev. leventék számára is tartottunk a ref. emléknapjától husvétig minden második héten a szabadhegyi iskolában istentiszteletet, az összes' szabadhegyi leventéknek pedig Túróczy Zoltán tartott előadást Finnországról febr. 21-én.

A protestantizmus szolgálata.

Az 1932. esztendőben mélyült a győri ev. és ref. egyház közös munkája.

Az év első hetében ismét megtartottuk az egyetemes imaheftet. Az összejöveteleket vezette D. Kapi Béla püspök, Dr. Molnár Gyula ítélőtáblai bíró, Győry Elemér ref. lelkész, Túróczy Zoltán ev. lelkész és Szabó József ev. püspöki másodlelkész. Az imaórák helye egy kivételével, melyet a templomban tartottunk, az ev. egyház tanácsterme volt. Győrujfaluban ismét Kiss Lajosné és Pintér Mihályné vezette az órákat. A perselypéNZ 23.90 P volt az Ev. Világalliance céljaira.

Ebben az évben is felváltva tartottuk biblia óráinkat Gyár városban és Bácsán, valamint a fogházban és a kórházban az istentiszteleteket.

Advent első hetében nagyszabású szociális irányú közös evangélizáló hetet rendezett az ev. és ref. egyház. A sorozatos igehirdetés témája volt: „Egymás terhét hordozátok!” „Mi jót cselekedjem?” címmel D. Kapi Béla püspök, „Adjatok nekik ti enni!” címmel Győry Elemér ref. lelkész, „Akarsz-e meggyógyulni?” címmel D. Kapi Béla püspök, „Élő hit — holt hit” címmel Szabó József püspöki másodlelkész, „Amiképen . . . azonképen” címmel Túróczy Zoltán ev. lelkész, „A teherhordozás törvénye” címmel Győry Elemér ref. lelkész beszélt. Mindegyik alkalommal volt ének vagy zeneszám, amelyet felváltva az ev. és ref. egyházak énekkara és Fodor Kálmán karnagy szolgáltatott. Az istentiszteletek közül 4 az ev. templomban, 2 a ref. temp-

lomban volt. Az offertóriumból 120 P kapott az evang. és 60 P a ref. egyház inségakciója.

Szervezett együttmunkálkodás a két egyház között a győri keresztyén szövetség munkája. A fiúszövetség óráját Bácsi Sándor, majd Havasi Dezső hitoktató, a leányokét Horváth Jolán, majd az ő eltávozása után Balla Erzsébet és Dömötör Margit, az egész szövetségét pedig Túróczy Zoltán tartja. Hetenkint evangélizáló órát tart Győrujfalun s az ifjúság számára a Kálvin kultúrházban, mely utóbbit Szabó Károly és Jakots Dániel vezet.

Febr. 2-án, a C. E. szövetségek évi ünnepén, ez alkalommal Túróczy Zoltán tartott előadást „Egy óra a finn C. E. szövetségben” címmel. Írásmagyarázatot Győry Elemér ref. lelkész tartott. Ebben az évben még másodszor is kilépett a szövetség a nyilvánosság elé márc. 20-án, mikor az ifjúsági szövetségek rendeztek evangélizáló vallásos estélyt a Kálvin kultúrházban. Ezen Szabó Károly, Szabó Samu és Jakots Dániel beszélt és Csizmadia Károly ref. s. lelkész tartott írásmagyarázatot.

A szövetség ebben az évben is adományokkal támogatta a Bethánia Egyletet, Molnár Mária mánuszi misszióját és a finn ev. missziót.

A győri protestánsoknak társadalmi egyesületben való egyesülése: A Győri Protestáns Kör. Jóval a háború előtt — 1908. évben — alakult meg. A kör már a megalakulás első éveiben is a jelentősebb győri egyesületek közé érkezett be.

A kört mindig az vezette céljai elérésében, hogy a protestánsokat a társadalmi téren egy táborba gyűjtse, tagjaiban fejlessze a vallásos érzést, irodalmi, ismeretterjesztő stb. előadásokat rendezzen. E céloknak a megvalósítása örvendetesen haladt előre, amire bizonyíték volt az annak idején rendezett sok-sok előadás s tagjainak száma, mely 600 körül volt.

A kör a világháború éveit, — és a háborút követő néhány év alatt nem fejthette ki azt a munkát, — amit kitűzött magának, a tagok részéről való lanyhaság, a tagok távolmaradása, az akkori időben a mindennapi megélhetésért való küzdelem miatt, a kör hallgatólagosan beszüntette a működését.

Ez a kényszerszünet 1929. évig tartott. A kör élet létrehozásának nagy akadály a kör helyiség hiánya. Igaz, hogy a Lloyd bérlője, Schodits Ferenc úr szívességből a körnek a földszinten 2 helyiséget rendelkezésre bocsátott, — de ez csak ideig-

lenes — néhány hónapra való — megoldás volt. Később László József úr szívességéből lelt otthont a kör a „magyar szobában”.

Nagy volt a kör tagjainak az öröme, amikor 1932. február 1-ével a működését az Arany János-u. 2. sz. a. körhelyiségében megkezdhette, — ugyanott, — ahol 1908. évben is megkezdette. Megvalósult a köri élet. A tagok szorgalmasan is látogatják a kört. A szórakozóknak rendelkezésre állnak: napilapok, prot. vallásos ujságok, billiárd, dominó, könyvtár stb.

A kör újbóli megalakulása óta részt vesz minden protestáns, hazafias cél megvalósításában, annak elősegítésében, szem előtt tartva azt a feladatát, hogy céljához mindig közelebb és közelebb jusson, — mely szerint a helyi protestáns társadalom különböző rétegeit, — amelyek társadalmi osztályok, elhelyezkedés, vagyon, képzettség, világnézet és egyéb szempontok szerint is elkülönítve vannak egymástól, — a válaszfalak ledöntésével, egymáshoz közelebb, vagy teljesen összehozza s ezáltal erőteljes tényezővé válnak.

A kör működésének újabb megkezdése óta rendezett egy nagysikerű hajókirándulást Vénekre 450 résztvevővel. Rendezett több társas összejövetelt is, melyeknek bevételéből nagyobb összeget juttatott a vitéz nagybányai Horthy Miklósné Ófömlő-sága által vezetett inségakció céljaira és a győri ev. ifj. egyesületnek, amiből az Ifj. Egyesület a könyvtárát gyarapította.

Részt vett a kör a cserkészek ünnepélyein. Megünnepelte körhelyiségében március 15-ének jelentőségét, amikor az ünnepi beszédet a jelenleg celldömölki ev. lelkész — Bácsi Sándor — tartotta, míg Lukácsy Dezső ev. s. lelkész szavalt.

December havában a kör a Kálvin kultúrházban nagysikerű Arany János emlékünnepelet rendezett Hesz József köri ügyv. elnök, Vidonyi Zoltán felsőkeresk. fiúiskolai igazgató, Hanzély Vilmos és Sente Andor mérnökök, Kuszák István ev. tanító és I'só Pál, a győri ev. ifj. egyesület elnökének közreműködésével.

A kör előre kidolgozott irodalmi programját Isten kegyelmével meg akarja valósítani. Az alapok megvannak, csak a pilléreket kell rá rakni, hogy mi is a városunkban újból számottevő tényezők legyünk.

Segítséget, támogatást kérünk minden protestáns testvértől, jöjjön körünkbe, szeretettel, örömmel fogadjuk, belépésükkel s közreműködésükkel a kör céljai megvalósításának, a protestáns szellem tisztaságának és eszméi hirdetésének adnak kifejezést.

A Protestáns Asszonyok Nemzeti Szövetségének győri fiókja ez évben is egy vallásos estély rendezésével tartotta ébren jobb időkre tagjainak lelkesedését. Ez is az ev. templomban volt. Szabó József ev. püspöki másodlelkész számolt be ez alkalommal angliai tanulmányútjának általános benyomásainól. Ennek az esetnek perselyjөvedelméből és tagdíjaiból 100 P-vel támogatta a mi Belmissziónk és 50 P-vel a ref. egyház karácsonyi segélyakcióját.

Még egy alkalmi összefogása volt az elmúlt évben a két egyháznak. A protestáns ifjúság Gyóni Géza emlékünnepet rendezett ápr. 17-én a Kálvin kultúrházban, amelyen D. Kapi Béla püspök méltatta a nagy evangélikus költőt és Balogh István, a Gyóni Géza Irodalmi Társaság elnöke a költő utolsó óráit beszélte el. Megnyitót Dr. Velsz Aladár, zárszót Györy Elemér mondott. Kuszák István a költő költeményeiből szavalt.

A pénz szolgálata.

Adakozás, jótékony-ság.

Évkönyvre: Dr. Jánossy Lajos Komárom 1, Gyárvárosi hívő 5, Hlavács Samu Ózd 3, Placskó Lajos Ózd 3, Schubert József Budapest 5, Halmos Imréné 2, Varga Béla 2, Dr. Vidonyi Sándor 5, Csete Györgyné 2, Sas János Budapest 2, Kovács József 2, Kovács Gézáné 1, Kovács Dénes 2, Mészáros János Öttevény 1, Két nádorvárosi hívő 2, Németh János 1, Schneider Jolán 1, Mészáros Sándor Öttevény 1, Nádorvárosi hívő 1, Dr. Petőcz Károly 2, Sáry Sámuel 1, Klauser Józsefné 1.50, Belvárosi hívő 2, Vida Gyuláné 2, Kutas János 1, Romanek Frigyesné 2, Varga Mihály Pér-Söptér 5, Egy ujjfalui hívő 2, Schütz József 2, Szalay Gyula 3, Dr. Farkas Béláné 5, Egy nádorvárosi 2, Jausz Lajos 5, Salamon Juliska 4, Simon József 1, Bárány Mihály 1, Bárány Imre Bácsa 1, Csellágh Gyula 2, Benedek Béla Somsálybánya 2, Édler Lajosné 4, összesen 92.50 P.

Akaratra, ujjvárosi torony és harangalapra: Kovács Károly 2, Miklás Mihály 500.— P-ös felajánlásának 14—15. részlete fejében 50, N. N. 5, Jausz Lajos 60, Ujjvárosi hívő 5, D. Payr Sándor évkönyv megváltás címén 10, Fischer Lőrinc és Menhofer Katalin szülők emlékére, gyermekeik adománya 40, Holtzer Já-

nosné és férje elhunyt szüleik emlékére 100, Dr. Höfer Vilmos évkönyv megváltás címén 10, Kovács Gézáné 1, Dr. Vidonyi Sándor 25, özv. Kranert Adolfné 1, Sály Sámuel 5, Bauer Lenke 20, László István 100 P-ös felajánlásának III. részlete 20, Dr. Farkas Béláné 5, Takács Márton 2, Róth Margit 5, N. N. 3, Tiszovszky Dániel 200 P-ös felajánlásának 5. részlete fejében 40, Egy révfalui hívő 10, Schöpf István 100, Fáy András 5, Csellágh Gyula 6, Túróczy Zoltán 120, Bácsi Sándor 5, Nádorvárosi hívő 25, Körmeny Jánosné 2, Györvárosi Gazdakör 300, Dr. Petöcz Károly 10, Nádorvárosi hívő 3, Bárány Mihály Bácsa 5, összesen 1000.— P.

Nádorvárosi építkezésre: Belák Sándor 10, Horváth Jolán esküvője alkalmából 10, Nádorvárosi bibliakör perselye 56.94, Dr. Vidonyi Sándor 10, özv. Fischer Kálmánné és családja, férje, ill. édesapjuk emlékére 30, Fischer Pál és neje ugyanerre a célra 10, Sály Sámuel 5, Husvét vasárnapi offertórium 100.31, Szalay Gyula 1, Zámbo Ilona 5, Herczeg Lajos és neje 5, Dr. Farkas Béláné 5, Németh Károly 5, Bozsóky Gyuláné 1, Győri gyámintézet adom. 40, Nádorvárosi hívő 5, Gerencsér István és neje esküvőjük alkalmából 5, Nádorvárosi hívő 10, Névtelenek 15, összesen 329.25 P.

Gyárvárosi imaház korálkönyvére: Szabó Kálmánné gyűjtése 20.60 P.

Szeretetházra: Kis Pisti Jánosné 2, Nádorvárosi hívő 50, Pintér Jolán és Pintér Gyuláné 10, Bobai gyülekezet adománya 22.30, Egy nádorvárosi hívő 70. születés napja alkalmából 10, Ev. Egyetemes egyház 50, id. Póczy Jánosné 5, Nádorvárosi hívő 20, Varga Lajos Börcs 4, Gerencsér Zsigmond Nemescsó évkönyv megváltás címén 10, Schmickl Testvérek édesapjuk halálának évfordulójára 50, Egy szigeti hívő 5, Dr. Vidonyi Sándor 10, Felpéci vallásos ünnepély offertórium 10.70, Kiss Samu nagybarátfalui lelkész 8, ifj. Asbóth Mihály Börcs 3, Egyházmegyei gyámintézet 50, Szollár Pál 5, Király Jenőné 13, Dr. Farkas Béláné 5, Egy belvárosi hívő —.50, Huluk János 3, Egy nádorvárosi hívő 10, Liesche Károly 23.50 P értékű iskolai szereket, Egy révfalui hívő 10, Schöpf István 50, Belvárosi hívő 10, Győri gyámintézet adom. 178, Magát megnevezni nem akaró özv. Schöpf Gusztávné emlékére 100, Gusztáv Adolf Egyes. 100, Nagy Jenő 3, Gay Károly 1087.46 P, összesen 1918.46 P.

Szeretetház kibővítésére: özv. Latesz Józsefné 50, Egy névtelen halottaink emlékére virágmegváltás címén 100, Soós Mihályné 1, Weiszmandl Henrik 10, Belvárosi hívő 5, Brunner Emília Pécs 5, N. N. 10, Egy nádorvárosi hívő özv. Horváth Jánosné emlékére 100 P, összesen 281.— P.

Természetben: Bobai gyülekezet 233 drb tojás, 22 kg. liszt, 15 kg. bab, 2 kg. zsír, Holczer Jánosné 50 drb tojás, Stöger Vilmosné 50 drb tojás, Stöhrné 40 drb tojás, Csikász Józsefné 15 drb tojás, Kiss Imre 25 drb tojás, 1 bárány, Macher Pálné 50 drb tojás, Baán Dénesné 50 drb tojás, 10 kg. liszt, Vidonyi Sándor 6 kg. cseresznye, 1 kosár barack, Bogdányné 1 kosár barack, Öttevényi templomkert 13.5 kg. hagyma, 1.5 kg. mák, 3 zsák burgonya, Schöpf Károly 15 kg. zsírszalonna, Piepenberg Lajos 5 drb hizott kacska, sütemény, özv. Unger Károlyné (Körmend) 6 pár csirke, sütemény, Baán Dénes (Bezi) 40 drb tojás, 1 liter tejfel, 2 kg. túró, Bönyrétalapi szeretetadomány $\frac{1}{2}$ zsák kalarábé, $\frac{1}{2}$ zsák burgonya, id. Póczy Jánosné 2 zsák burgonya, 5 kg. bab, 1 kosár kel, Miklós Mihályné viselt gyermekruha, Csermák Gusztáv 1 kosár szőlő, Liesche Károly fűzetfélék 23 P értékben, Soós Mihályné 20 drb tojás, Mayer Oszkár (Böny) 3 zsák burgonya, Felpéci szeretetadomány 3 zsák káposzta, 15 zsák burgonya, 1 zsák bab, 30 kg. liszt, Puxbaum Jenő 12 méter ruhaanyag, Horváth Róza 10 m. ruhaanyag, Molnár Lajosné (Ujfalu) 5 kg. túró, 2 liter tejfel, Éger Károly 1 pár tyúk, 2 zsák burgonya, Wildhoffer Pál viselt ruha és cipő, Győrvárosi szociálpolitikai ügyosztály 8 gyermekruha, 8 pár cipő, Zugman József 1 doboz szaloncukor, Lengyel Katalin 2 doboz szaloncukor, Dr. Velsz Aladár 2 doboz cukorka, Ősz Vilmos 1 pár viseltcipő, 1 pár keztyű, Holczer Józsefné 10 kg. nullásliszt, 2 pár tyúk, 1 üveg lekvár, id. Póczy Jánosné 6 kg. liszt, 20 tojás, özv. Späth Gyuláné 6 kg. liszt, Smikli Testvérek 10 kg. zsír, Schöpf Károly 5 kg. szaloncukor, 4 kg. szalonna, Makray 10 kg. szappan, néhai Bálint Zsuzsanna hagyatékából 2 párna, 1 dunna, 1 lepedő, 1 dunnahuzat, 2 vánkoshuzat, Kövecses István 10 tojás, 10 drb tök, 2 kg. bab, 1 zsák burgonya, Gyarmati Kálmán 50 drb tojás, 1 zsák burgonya, 2 zsák káposzta, 1 zsák kel, Macher Sándor 1 zsák burgonya, 1 pár tyúk, Pintér Mihály 8 liter tej, Mayer Oszkár (Böny) 1 zsák liszt, Richter Árpád 5 kg. zsír, 5 szappan, Győr-ujfalu gyülekezet 8 q káposzta, 5 q burgonya, 30 kg. bab, 50 kg. zöldség, 10 kg. főzöliszt, 8 kg. hagyma és 18 drb tojás.

Szeretetház karácsonyára: Fadgyas Mária 25, Nádorvárosi hívő özv. Horváth Jánosné emlékére 50, Pálmai Lajos 5, Jausz Lajos 20, özv. Tóth Józsefné 10, N. N. 2, Dr. Höfer Vilmos 10, N. N. 2, Baross Péter 20, Stöger Vilmosné 10, Celldömölki Nőegylet 5, Vallásos estély offertórium 61.34, Molnár Lajosné Ujfalu 2, Holczer Józsefné 4, Dr. Vidonyi Sándor 5, Dr. Csillag József 25, Dr. Smikli Gyuláné 10, Jakus János 10, ifj. Hauzer György 5, Alexy Béla Newyork 5.72, Fadgyas Mária 25, Győrszigeti hívő 5, N. N. 50, özv. Csányi Józsefné 10, Dr. Vidonyi Sándor 10, Dr. Farkas Béláné 5, N. N. 5, Nagy Dénes 1, id. Póczy Jánosné 5, Egy nádorvárosi hívő 50, Győri Első Tkp. 30, Takács Márton 1, Bán Mária Dorog 20, özv. Molnár Jánosné 5, N. N. 2, Soós Mihályné 1, Weller Dániel 5, Simor Istvánné Budapest 5, Győrszigeti hívő 2 P, összesen 524.06 P.

Diakonissza alapra: Weiszmandl Henrikné halála évfordulójára, férje Weiszmandl Henrik és leánya 20, Herczeg Erzsébet 5, Ev. Egyetemes egyház 50, Gay Károly évkönyv megváltás címén 50, Németh Sámuel Sopron 10, Egy keresztyén hívő 20, Rácz Jenő 10, özv. Späth Gyuláné 40, Unger Mária 12, Schmikli Judit 12, Bárdy Ernő Mezőberény 20, Magyar Johannita Rend 66, Tiszovszky Dániel 10, Kőszegi leánykör 33.50, Lám Nelly diakonissza 10, Dr. Mayer Lajos 4, Diakonisszák perselypénze 150, N. N. adománya a diakonisszák harmóniumára 100, N. N. adom. Börcsön tyúkház építésre 445, Gay Károly 1087.45 P, összesen 2154.95 P.

Szegényeknek: Négy leány tüpénze 48, Csizmadia és cipészek testülete 7, Ujvárosi hívő 2, Wolf Jánosné Bakonyszentlászló 1, Szabadhegyi család 5, Gyárvárosi hívő 3, Nádorvárosi hívő 1, Szigeti hívő 1, Tóth Ernő 10, Weiszmandl Henrikné halála évfordulójára, férje Weiszmandl Henrik és leánya 20, Nagy Dénes 1, Ifj. Egyesület offertóriumból 5, Szabó Antal 2, Fink Irén 2, Belvárosi hívő 5, Dorner Árpád Töltéstava 10, Egy nádorvárosi hívő 2, Wildhofer Ilonka, Wildhofer Lenke tanítónő emlékére 15, Galambos Mihályné édesanyja halálának évfordulójára 5, Nádorvárosi hívő 1, Trögmayer Henrik Sopronból 5, Dr. Halász Jenő 10, Nemsitz Gyuláné 1, Néray Vilmos 2, Hórach Katalin 1, Engl Jánosné és Dornich Antalné Budapest 10, König Lajosné Zebevény 5, Schneider Jolán 1.50, Weiszmandl Henrik 5, Dr. Farkas Béláné 3, Beledi Mária 5, Romek Imréné Szolnok

10, Bulkay Lajos 20, Jausz Lajos 20, Komjáthy Lajos 4, Schmikli Lajos 10, Fáy András 5, Belvárosi hívő 12, Tarr István rokonai 2, Stöhr Antalné 1, Freislinger Irma 1, Gyárvárosi hívő 10, Dr. Velsz Aladár 3, Több névtelen 14, Weninger Antal özv. Démy Gerő Mihályné halála alkalmából koszorú megváltás címén 25, Dr. Farkas Béla és neje özv. Démy Gerő Mihályné halála alkalmából koszorú megváltás címén 20, Dr. Petőcz Károly 5, Höfer Berta és Lujza 2, Szoc. pol. ügyosztály 2, Egyházi hozzájárulás 400, Alapítványok jövedelme 85.04, szegénypersely 60, Péntek esti persely 46.61 P, összesen 952.15 P.

Belmisszióra befizetett tagdíjak 1932. évben: Jausz Lajos 60 P, D. Kapi Béláné, özv. Tóth Józsefné 50—50 P, Rémy Józsefné 36 P, Szőke Miklósné 33 P, özv. Spáth Gyuláné, Bankó Dániel 30—30 P, Vitéz Kesserü István 25 P, Dr. Dukavits Vilmos, Bálint Istvánné, Karsay Jolán, Dr. Vidonyi Sándor 24—24 P, Csányi Jánosné, Gerő Mihályné, Lothringer Béláné, Miklás Mihály, Salamon Juliska 20—20 P, Stinner Imréné 18 P, Demetrovics Szilárdné, Thold Dezsőné 14—14 P, Berger Kornélia, Bors Mihályné, Demetrovics Mária, Horváth Miklós, Klauzer Józsefné, Kovács Gézáné, özv. Póczy Sándorné, Dr. Schannen Alajosné, Szabó Józsefné, Túróczy Zoltánné, Stöger Vilmosné, Alexy Gézáné 12—12 P, Hergovits Péterné 11 P, Dr. Bászeli Ernőné, Kiss Pisti Jánosné, László Miklósné, Laucsek Dávidné, Lengyel Katalin, Macher Sándorné, Röck Gusztávné, Dr. Lumnitzer Béláné, Schöpf Károly, Karcsay Gyula, Sipos Lászlóné, Simon Livia, Strasser Sándor, Csermák Gusztávné 10—10 P, Tomaschek Sándorné 9 P, Dr. Horváth Istvánné, Erdős Sándorné 8.50—8.50 P, id. Éger Károlyné, Fadgyas Mária, Fodor Kálmánné, Ittész Mihályné, Makray Zoltánné 8—8 P, Bernáth Györgyné, Angerer Emma, Bulkay Lajosné, Donner Samuné, Holczer Jánosné, Goldsand Jakabné, Mórigh Károlyné, Rácz Sándorné, Ritter Elza, Ritter Frigyesné, Richter Viola, Ruppenthal Lajosné, ifj. Spáth Gyuláné, Sztrokay Alajosné, Varga Béláné, Vörös István, Dr. Höfer Vilmos, Hauzer Györgyné, Dr. Tompa Margit, Tompos Béláné, Németh Mártonné, özv. Mészáros Pálné, özv. Fischer Kálmánné, Macher Elekné, Dr. Csemez Béla, özv. Bugár Lajosné, Pethes Józsefné, özv. Hafner Ernőné, Dr. Szent Ivány Gézáné, vitéz Réthy József, Fischer Erzsébet, v. Szabó Lajos, Pernitz Lajosné, Klauzer Jenőné, Varga Sándor 6—6 P, Biczó Jolán,

Csellágh Gyuláné, Fischer Pálné, Haás Gézané, Helényi Gyuláné, Járfás Zsuzsanna, Kuttlik Miklósné, Liesche Károlyné, Schönfelder Miksa, Tiszovszky Dániel, Weltler János, Dr. Veöreös Imréné, Vörös Imréné 5—5 P, Dörnhöfer Gizella, Höfer Lujza, Stöhr Antalné, Schmikli Gizella, Sztrokay Sándor, Szollár Irén, özv. ifj. Póder Györgyné, Erdélyi Gyuláné, Kern Lajos, Groó Gyula, Dr. Huszthy Mihályné, Jack Edéné, Trogmayer Károly, Bors Lajosné, Rose Rezsőné, Pruska Istvánné, Fink Irén 4—4 P, Bauer Lenke, László Ferenc, Döbrössy Károlyné, özv. Ritter Jánosné, Kováts Dénesné, Kropfacher Józsefné, Macher Andrásné, Sztrokay Lajosné, özv. Mlczoh Ágostonné, Gyenes Sándorné, Kicska Sándor, Hütter Gézané, Barcza Lenke, Kundráth Károly, Niederland Vilmosné, I'só Vincéné, Freislinger nővérek, özv. Latesz Józsefné, Lacsny Dezsőné, Néray Vilmos, Puxbaum Jenőné 3—3 P, Bruder Gézané, Groó Gyuláné, Amtmann Istvánné, Farkas Istvánné, Peregi Ilona, Mikó Vilma és Irén, Ágoston Eszter, Mohay nővérek, Schöpf Istvánné, Galló Istvánné, Krausz Gyula, Gosztola József, Toperczer Árpád, Vollert Vilmosné, özv. Futó Kálmánné, Farkas Jenőné, Liszkovszky Andrásné, Maertenz Györgyné, Paveszka Ferencné, Jánosy Mihályné, Foltin Pálné, Dr. Ferenczy Gáborné, Póczy Lujza, Póczy Istvánné, Póczy Etel, Németh Jenő Vildhofer Pálné, Limpár Györgyné, Horváth Györgyné, Juhász Gyuláné, özv. Bolla Gyuláné, Pozmann Imréné, Járfás Györgyné, Szollár Pálné, Kunoss Endréné, Nits Pálné, Molnár Etel nővérei, Nits Jenőné, Horváth Mihályné, Kalmár Lajosné, Nits Lajosné, Sári Samuné, Schédl Miklósné, László Ferencné, ifj. Jakus Jánosné, Póczy Sándor, Dorn Lajosné, Babos Julia, Jakus Jánosné, Kövecses Jánosné, Macher Pálné, Mózes Imréné, Holczhammer Istvánné, Ér Gyuláné, Szász Jánosné, Gritsch János, Sári Jenő, Csikász Lajosné, Dr. Stelczer Mátyásné, Karsay Lajosné, Horváth György, Macher Béláné, Benedek Vince, Kató Alajosné, Barcza Lenke, Paveszka Ferencné, Réthy Jenőné, özv. Farkas Jánosné, Fejes László, Mikó nővérek, Fischer Erzsébet, Komondy Miklósné, Laucsek Rezső, Mátyás Dávidné, Sós Mihályné, Szijj Jolán, Tóth Lajosné 2—2 P, özv. Dienes Istvánné 1.30 P, Albrecht Ignácné, özv. Kern Ferencné, özv. Báthory Jánosné, Léránt Sándorné, Mészáros Gézané, Marschalkó Gyula, Németh János, Jankó Mihályné, Gácsig Andrásné, özv. Téhely Andrásné, Kozma Sándorné, Dr. Tüske Rezső, Fleck Alfréd, Kővári De-

zsőné, Thomay Frigyes 1—1 P, Csuzi Béláné —.60 P. Összesen: 1.493.90 P.

Külön adományok: Agoston család, Fadgyas Mária 50—50, Puxbaum Jenőné 30, ifj. Späth Gyuláné 25, Tantestület koszorú megváltás címén 22, Weninger Antal, néhai Weiszmandl Henrikné férje és leánya, Fischer Lőrinc és Menhoffer Katalin szülők emlékére a család 20—20, Fadgyas Mária, Horváth Jolán, D. Kapi Béla, Szőke Miklósné 10—10, Dr. Bászél Ernő, Fischer Erzsébet, Liesche Károlyné, özv. Laucsek Rezsőné, N. N., Paár Istvánné, Schöpf Gusztáv, Szabó Rezsőné, Szollár Pál ny. igazg. 5—5, Pintér Mihályné, Szalay Gyula 4—4, Csaplovics József 2.50, Csete tiszthelyettesné, Fink Irén, Németh Béla Ujfalu, Sós Mihályné 2—2, Kranert Adolf 1 P, összesen 341.50 P. Karácsonyi gyűjtés 1.880.44, Vallásos estélyek offertóriumuma 314.25 = 2.536.19 P.

A szegénygyermek karácsonyára összegyűlt 1.880.44 P összegben hiveinken kívül a következő személyek, cégek, közületek adományai vannak benne: Győri Szeszgyár és Finomító, Richards gyár 30—30 P, Győri Ipartelepek 25 P, Nemzeti Bank győri fiókja, Magyar Fémdobozművek 20—20 P, Pesti Magyar Kereskedelmi Bank győri fiókja, Győri Általános Tkp., Magyar Általános Hitelbank győri fiókja 15—15 P, Győri Első Tkp., Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Bank, Angol Magyar Bank, Kisbér Fűzitő Egyesült rt., Back Hermann 10—10 P, Győrvárosi és Megyei Tkp., Fonciere Általános Biztosító Int., Győri Gyapjufonó és Szövő rt., Magyar Erdőbirtokosok Faértékesítő rt. Keffel Ede, Brenner Elek, Magyar Waggön- és Gépgyár rt., Cárdó Faipar és Bútorkereskedés rt. 5—5 P, Szabó Samu, Schnabel Testv., Perl Dávid és Trsa, Krausz Testv., Mayer Ferenc, Löwy Jenő bútorarúháza, Menczel Pál, Leinvather János, Sándori Nándor és Fia, 2—2 P, Balog Lajos, Parányi Ferenc, Horváth György, Reichenfeld László, Nyugatmagyarországi Serfőzde és Matlátagyár 1—1 P. Természetben: Székely, Győri és Morvai 1 fiúruha, Koestlin L. gyár keksz, Jótékony Polgári Kör 5 drb inségjegy, Keller és Kalisch cég 5 zsák hulladékfa, Baross Vince cipész m. 1 pár újcipő, Merkur Kötött és Szövöttárúgyár kötöttárúkat, Kopstein Richárd Hengermalma 5 kg. liszt, Győri Textilművek 5 m. árú, Schmidl L. szalon cukor, Lelóczky Jenőné hab-sütemény, Abonyi és Szobel 3 m. flanell vászon, Gerő Testvérek

3 drb zsebkendő, Raáb Gyula, Szabó L. és Trsa, Frankl József ruhaneműek, Grünwald Istvánné 5 kg. dió és 10 kg liszt, Dobos Drogéria szappan, Takáts Testv. játékcsizma, Kohn Olajgyár ételzsír, Női Felső Kereskedelmi Iskola 2 leányruha, MANSz. 1 leányruha, Cserkészleányok 5 leányruha, Schneider Pál és Társai 3 pár cipő, özv. Nagy Zoltánné 5 zsák burgonya, Pécsi Kőszén- és Fakereskedelmi R. T. győri kirendeltsége: Fejes László 20 papirzsák pécsi szén, Leszámitoló Bank 2 waggon kukorica-torzsa, Jótékony Nőegylet 3 leányruha.

Szegény iskolásgyermek ebédakciójára adakoztak 1932-ben: Evang. Ifj. Egyesület Fiúosztálya 124 P, Jausz Lajos 90 P, Szijj Jolán, Szollár Irén 65.51 P, Szőke Miklósné, Richter Viola, Stinner Imréné 65.50—65.50 P, Skultéthy Miklósné 65 P, özv. néhai Gerő Mihályné 60.50 P, Kuszák István, Zacher Lajos, Lukácsy Dezső, Novák Elek és a cserkész apródok 60.25 P, D. Kapi Béláné 40.50 P, Puxbaum Jenőné 34.75 P, vitéz özv. Popovici Aurélné 34 P, Dr. Tompa Margit 31 P, Evang. Ifj. Egyes. Leányosztálya 30.50 P, 3 névtelen orvos 30 P, László Miklósné 27.75 P, özv. Fischer Kálmánné, Lengyel Katalin 25—25 P, László István 20 P, Havasi Dezső 14 P, Fischer Pál és neje 12.50 P, Dr. Schmikli Gyuláné, Szabó Józsefné, Túróczy Zoltánné 10.50—10.50 P, Kocsis Jenő 10 P, Haás Gézáné, Kiczko Gyuláné, Röck Gusztávné, Stringovits Béláné, Velsz Ödönné, Zdiarszky Károlyné 7—7 P, Donner Samuné, Thold Dezsőné 5.50—5.50 P, Lothringer Béláné, Ruppenthal Lajosné 5.25—5.25 P, Dr. Huszthy Mihályné, Dr. Vidonyi Sándor 4—4 P, Schmidt Jolán, Varga Béláné 3.50—3.50 P, Poór Ferencné 2 P, Vidonyi Zoltánné 1.75 P, összesen: 1.110.51 P. A Belmisszióra érkezett pénzdományok végösszege 5.140.60 P.

Természetben adtak ebédet 1932-ben: D. Kapi Béláné, Túróczy Zoltánné, Szabó Józsefné, Ittész Mihályné, Dr. Schmikli Gyuláné, Röck Gusztávné, Dr. Höfer Vilmos, özv. hegyeshalmi Fischer Gyuláné, Miklós Mihályné, Ritter Frigyesné, özv. Laucsek Dávidné, Thold Dezsőné, Wolfsbauer Jenőné, Wildhofer Pálné, Farkas Istvánné, vitéz Réthy József, Fodor Kálmánné, Dr. Farkas Béláné, özv. Späth Gyuláné, ifj. Späth Gyuláné, Puxbaum Jenőné, Donner Samuné, Lische Károlyné, Alexy Gézáné, Makray Zoltán, Varga Béláné, Kuttlik Miklósné, Dr. Bászal Ernőné, Csermák Gusztávné, Dr. Horváth Istvánné, Póczy Sán-

dorné, Vidonyi Zoltánné, Stringovics Béláné, Rohoska Samu, Nyáriné, Macher Elekné, Macher Pálné, özv. Szalay Sándorné, Ritter Frigyesné, Nagy Jenőné, Tóth Sándorné, Lázár Pálné, Werner Vilmosné, Dr. Veöreös Imréné, Schmikli Testvérek, Kiss Istvánné, Galló Istvánné, Rácz Sándor, Édler Lajos, Kató Alajosné, Kőváry Dezsőné, Weltler János.

Foglyok karácsonyára: N. N. 5 P, Fogházmisszió jav. offert. 25.76 P = 30.76 P.

Szegény iskolásgyermekek tanszereire: Varga József Rábacsécsény 20, Győrvárosi szoc. pol. ügyosztály 80, Győri Első Tkp. 30, Egy vak gyermeknek: gyárvárosi hívő 10, Két névtelen 1—1 P, Limpár Györgyné és több névtelen: fehérnemük, Nádorvárosi hívő kabát. Egyházi hozzájárulás 204.51 P. Összesen 346.51 P.

Cserkészeknek: özv. Győry Vilmosné 100, Szalay József egy éve elhunyt gyermeke emlékére 2, Fébé diakonissza 2, Cserkészavatás offert. 49, Bándy Ferenc 5, Bönyi offert. 22.60, összesen: 180.60 P.

A győri Ev. Diákszövetségnek: (az 1931—32. tanévben): *Fiúdiákszöv.-nek:* Luther ünnep offert. 9.71 P, Márc. 15. hazafias ünnep offert. 12.50 P, Gyűjtőíven 21 P, Diákok adománya 3.61 P, Egyházközs. pályadíjra 25 P, Ötvenévi offert. 2.46 P, N. N. 0.08 P. — *Leánydiákszöv.-nek:* Luther ünnep offert. 9.71 P, Márc. 15. hazafias ünnep offert. 12.50 P, Egyházközs. pályadíjra 25 P, Diákoktól — tagdíj és ad. 31.70 P Összesen: 153.27 P.

Ifjúsági Egyesületnek: Ifj. Egyes. Fiúosztálya által tartott vallásos estély offertóriumuma 44.41 P, Leányest offert. 51P, Egyházi hozzájárulás a tatarozáshoz 20 P, N. N. 3 P, összesen: 118.41 P.

Egyházi énekkarra: 65.24 P.

Gyülekezetnek: Természetben: 58 oltárgyertya, 84 csillárgyertya, Egy győrszigeti hívő 1 énekes könyvet, Wildhofer Pál elhunyt leányának, iskolánk volt tanítónőjének arcképét adományozta, Győrök Károly és neje, Nagy Zoltánné Győrasszonyfáról urvacsorai bort, Hima Sándorné 1 énekes könyvet és 1 bibliát, Tolnai Béláné az oltárra egy kézimunkát, Hima Sándor Zselykepuszta 5 P-t adományozott.

Bácsai fiókegyháznak: Keller Erzsébet 2, Győri ev. gyámintézet 50 P, összesen 52 P.

Ötvenévi fiókegyháznak: Erdélyi Sándorné 5, Stinner Sándor 2, Sándor Zsófia New-York 57.10, összesen 64.10 P. Természetben oltárgyertyák és a gyámintézettől keresztelési edény, özv. Mészáros Sándorné, id. Mészáros János, ifj. Szabó Lajos, Weisz Sándor 1—1 szekér trágya a templomkertre.

Gyámintézetre: 986.63 P.

Gusztáv Adolf perselybe: Egy belvárosi hívő 2, Bálintné 2.50, Szabadhegyi isk. 1.80, Egy belvárosi hívő gyűjtése 1.60, Egy szigeti hívő 1, Egy győrszigeti hívő 1, Közgyűlési persely 20, Kuszy Dánielné Rákoskeresztur 3, Salamon Juliska 5.90, Gyárvárosi hívő 5, Nádorvárosi hívő 5, Belvárosi hívő 3, Kőszegi Leánylic. Belm. Egyesülete 10, özv. Mészáros Pálné 1.50, Diakonisszák gyűjtése 21.02, Diákszövetség gyűjtése 4.62, Iskolás gyermekek gyűjtése 11.80, Schmikli Gizella perselye 8.90, Horváth Zsuzsanna 3.28, Gusztáv Adolf ünnepély offertórium 30.19 P, összesen: 143.11 P.

Ev. Theol. Otthon javára: Theol. vallásos estélyek offertórium 5.40, Bőrösön 6.11, Szabadhegyen 7, Gyárvárosban 3.49, Győrött tartott gyűjtés 209.06, Ötvenévi gyűjtés 5.40, Győrujfalui gyűjtés 3.14, Győri offert. 26.25, Győrujfalui gyűjtés 23.80, Két adomány 2 P, összesen 295.65 P.

Evang. Sajtóra: Aranyhidra 10, Misszió Lapokra 50.37, Harangszóra 125.70, Ev. sajtó offertórium 56.18, összesen: 242.25 P.

Idegen gyülekezeteknek és intézményeknek: Nagyszokolyi egyháznak: Nádorvárosi özvegy 5, Nádorvárosi hívő 2 = 7 P. — Lenti imaházra: Nádorvárosi hívő 2, N. N. 5, Egy győrszigeti hívő 4, Egy győrszigeti hívő 2, Egy újpesti hívő 2, Kovács Mihályné 1, özv. Schöpf Gusztávné 2.50, N. N. 1, Egy gyárvárosi hívő 10, Nádorvárosi hívő 1, Győrszigeti hívő 2, Kovács Dénes 2, Egy belvárosi hívő —.50 = 35 P. Romhányi imaházra: Kovács Mihályné 1, N. N. 3, Horváth Jánosné 2, Egy névtelen özvegy 2, Két győrszigeti hívő 2—2, özv. Schöpf Gusztávné 2.50, N. N. 1, Egy gyárvárosi hívő 10, N. N. 1, N. N. 1, Nádorvárosi hívő 1, Győrszigeti hívő 2, Kovács Dénes 2, Egy belvárosi hívő —.50 = 33 P, összesen 75 P.

Charbini menekülteknek: Két szigeti hívő 1—1, Egy gyárvárosi hívő 10, Egy révfalui hívő 2, Egy újvárosi hívő 1, N. N. 3, Dr. Farkas Béláné 2, N. N. 3, Kis Ibolyka 4, N. N. 2, Dr. Vidonyi Sándor 2, Kovács Dénes 2, Két nádorvárosi hívő 1, Egy

bácsai hívő 1, Öttevényi fiókegyh. offt. 6.42, Győri gyülekezet offertórium 55.24, Névtelen hívő 3 P, összesen 99.66 P.

Külmisszióra: N. N. 8.10, Vizkeresztii offertórium 32.68, Börcsi offertórium 4.20, Nádorvárosi hívő 2, Győrujfaluiai 6.50, özv. Latesz Józsefné 1.50, Rémy Józsefné 4.57, N. N. 3, Többen 25, Kinai külmisszió jav. tartott offertórium 35.02, Gyárvárosi vasárnapi isk. perselye 1.36, Weiszmandl Henrik adománya 10, Névtelen 1.50, Belvárosi hívő 2, Király Jenőné 1, N. N. 2, N. N. 5, Macher Kálmánné perselye 4.48, Klauser Józsefné perselye 13, Bálint Istvánné perselye 7, Rémi Józsefné 10.50, Keresztyén Testv. 15, Másik Keresztyén Testv. 8, Schneider Mariska 1, Nádorvárosi persely 2, Szeretetházi persely 3.09, összesen 209.50 P.

Egyéb offertóriumok: Egyetemes imahét perselye 23.90, Lelkészkonferenciái vallásos est. offert. 18.60, Egyetemes nyugdíjintézet javára 53.63, Törökök által elpusztított szír templom felépítésére 44.36, Dunántúli Luther Szöv. javára 27.11, Brit és Külföldi Bibliatárs. javára 59.59 P. A. N. Sz. offert. a szegénysegélyezési akcióra 41.61 P, összesen: 319.80 P.

A beílyt pénzbeli adományok végösszege: 15 750.06 P.

Segélyezést adtunk egyházaknak: Nagyszokolynak 7, Lentinek 35, Romhányinak 33, a törökök által elpusztított damaszki templomnak 44.36 P, összesen 119.36 P.

Egyházi intézményeknek: Gyámintézet 986.63, Theol. Otthon 295.65, Győri Ev. Diákszövetség 153.27, Győri Ev. Ijúsági Egyesület 118.41 és 50 P egyházi hozzájárulás, Cserkészmunka 180.60, Győri ev. egyházi énekhar 65.24, Győri Prot. Kör 50, Ev. sajtó 242.25, Külmisszió 209.50, Egyet. egyházi nyugdíjintézet 53.63, Brit és külföldi bibliatársulat 59.59, Fogházmisszió 30.76, Dunántúli Luther Szövetség 27.11, Ev. Világalliance 23.90, Gusztáv Adolf Egyesület 143.11, összesen 2.649.65 P.

Szociális munkára: Szeretetház 1918.46 + 281, Szeretetház karácsonyára 524.06, szegényeknek Belmisszió 5.140.60, házi szegénypénztár 952.15, szegény tanulóknak 346.51, iratterjesztés ajándéka 11.10, Nyomorékgyermek orsz. otthonának 5 P, özv. Lóránt Józsefnének 30 P, Orsz. gyermekvédő ligának 4 P, Orsz. siketnéma otthonnak 2 P, Zsófia orsz. gyermekszanatóriumnak 5 P, Epileptikusokat és gyengeelméjűeket gond. egyesületnek 10

P, Győri napközi otthonnak 10 P, charbini menekülteknek 99.66 P, összesen 9.339.54 P.

Ösztöndíjak: Csermák Ferenc jogszigorlónak, Jánossy Mihály gy. ker. isk. tanárnak, Sztrokay Tibor joghallgatónak, Chalupka Antal theológusnak és Weltler Rezső theológusnak 40—40 P, Lázár Pál, Mertz Adél, Kiss Magda, Gálfy Teréz, Csizmadia Klára, Dózsa Ilona, Weisz Erzsébet, Hebenstreit Elvira, Töm-böly Zsófia, Steiner Ilona, Foltin Brunó, Schneider István, Hegyi Anna, Rose György, Stinner Kálmán, Hütter Erzsébet középisk. tanulóknak 20—20 P. — Gosztola József alapítványból Pschaden Gyulának 8 P, dr. Tiszovszky Gyula alapítványból Relle Ferenc és Koppendorfer Kata el. isk. IV. o. tanulóknak 8—8 P. — Kemény Mihály alapítványból Kovács Irén konfirm. lánynak 6.60 P, összesen 550.60 P.

A kiadott pénzbeli adományok végösszege: 12.659.15 P.

VAGYON

1932. évi vagyón-

	Egyenként		Összesen		Végösszeg	
	Pengő	f	Pengő	f	Pengő	f
I. Az egyházközség háztartásának vagyona.						
A) Ingatlanok.						
I. Épületek és belsőségek:						
1. Győrött	561344	75				
2. Épülés alatt álló szeretetházi szárnyépület	44700	—				
3. Rábacsécsényben a) fudipusztán	99351	46				
b) faluban	878	30	706274	51		
II. Földbirtokok:						
1. Győri földek	14194	—				
2. Fudipusztai földek	353980	11	368174	11		
III. Szeretetház céljait szolgáló ingatlanok:						
1. Épületek Győrött (Falb K. és Stefkovics S.)	13553	40				
2. Földek a) Győrött	28675	—				
b) Tárnokrétin	3294	—				
c) Börcsön	2532	—	48054	40	1122503	02
B) Ingóságok.						
1. Felszerelések	42858	77				
2. Kézpénzmaradvány	75	33				
3. Hátralékos követelések	10735	42	53669	52	53669	52
II. Az alapok és egyházközség tőkéjének vagyona.						
1. Jelzálog- és egyéb kölcsönökben	21750	—				
2. Értékpapirokban	2218	42				
3. Takarékpénztári vink. betétekben	6944	14	30912	56	30912	56
Külön kezelésben van:						
III. Alapítványi vagyon					7551	59
IV. a) Szeretetház ingó vagyona			28845	10		
IV. b) Diakonissza intézet vagyona			12993	21	41838	31
<i>I., II., III., IV. vagyon összesen</i>					1256475	—

Győr, 1932.

Horváth Miklós s. k., pénztáros.
Laucsek Rezső s. k., számv. biz. elnök.

Az 1933. évi március 26-án tartott egyházközségi

mérleg.

TEHER

	Egyenként		Összesen		Végösszeg	
	Pengő	f	Pengő	f	Pengő	f
1. Pesti m. ker. banktól felvett fudi építkezésekre váltókölcsön . . .	14000	—				
2. Pesti m. ker. banktól felvett új iskola építési váltókölcsön . . .	67500	—	81500	—		
3. Nádorvárosi templom-alapból felvett kölcsön . . .	7700	—				
4. Nádorvárosi lelkészlak építési alapból felvett kölcsön . . .	5400	—				
5. Akarat, templomtorony-alapból kölcsön . . .	2500	—	15600	—	97100	—
I. Szeretetház kölcsöne:						
a) Mayer családtól	15000	—				
b) Diakonissza alaptól	6600	—	21600	—	21600	—
II. Alapítványi vagyon mint egyenleg	7551	59				
III. Szeretetház vagyona mint egyenleg	7245	10				
IV. Diakonissza intézet vagyona mint egyenleg	12993	21	27789	90	27789	90
Vagyon mint egyenleg					1109985	10
<hr/>						
Összesen:						
					1256475	—

december 31-én.

Dorn Vilmos s. k., ellenőr.
Dr. Velsz Aladár s. k., p. ü. biz. elnök.

közgyűlés elfogadta és jóváhagyta.

1932. évi zárószámadás.

1. Az egyházközség háztartásánál a lerovás zárlati eredménye szerint, amelyben az átmenő kezelés is benne van:		
a bevétel	111.925.74 P	
a kiadás	111.850.41 „	
a pénztári maradvány	75.33 P	
2. Az alapok vagyona a zárlat szerint jelz. és egyéb kölcsönökben, értékpapirokban, tak. pénztári betétekben, tkpjótálló kötel. nyilatkozatban		30.912.56 P
(1931-ben 31.969 P 70 f. volt.)		
3. Az alapítványok vagyona a zárlat szerint jelz. és egyéb kölcsönökben, értékpapirokban, takp. v. betétekben		7.551.59 P
(1931-ben volt 6.781 P 98 f.)		
4. Szeretetháznál a zárlat szerint készpénzforgalom		
bevétel	110.125.74 P	
kiadás	110.033.83 „	
pénztári maradvány	91.91 P	
Megosztás Szeretetház és diakonisszaintézet között,		
A) Szeretetház bevétele	99.309.64 P	
„ kiadása	99.217.73 „	
„ maradvány	91.91 P	
jelz. kölcsönben, értékpapirban, tkp. betétben	17.803.22 P	
kintlevő követelés	204.05 „	
	összesen: 18.099.18 P	
Felszerelés értéke	10.745.92 P	
	Vagyon összesen: 28.845.10 P	
Teher	21.600.— P	
Szeretetház tiszta vagyona	7.245.10 P	
B) Diakonisszaintézetnél		
bevétel	10.816.10 P	
kiadás	10.816.10 „	
pénztári maradvány	— P	
Vagyon: Kölcsönben, értékpapirban, tkpt. betétben	12.993.21 P	
A) és B) összesen:	20.238.31 P	

Az 1933. évi költségelőirányzat.

Hatóságok, egyházak, általában közintézmények évi költségvetésének mindig igazodni kell a való élethez. A kiadásokat a szükségletnek megfelelően kell összeállítani, míg a bevételek előirányzásánál figyelemmel kell lenni arra, hogy azok valóban meg is jelentkezzenek, a kiadásoknak valóságos fedezetét képez-zék, mert ezek nélkül a költségvetés irreális.

Sohasem volt oly nehéz reális költségvetést összeállítani, mint a mai súlyos gazdasági viszonyok között. A kiadások összeállításánál, bármennyire is a legnagyobb takarékossgát tartjuk szem előtt, sőt egész nyugodtan elmondhatjuk, hogy még a legszükségesebb kiadásokra sem irányozhatunk elő megfelelő hitelt, mégis vannak olyan szükségletek, amelyekről feltétlenül gondoskodni kell, s ami eredményezi azt, hogy a kiadások elég tekintélyes összegben megjelentkeznek. Ezzel szemben a bevételeknél bármennyire is a reális eredményeket tekintjük, hónapról-hónapra olyan meglepetéseknek vagyunk kitéve, amelyekkel számolnunk előre nem lehet, és amelyek eredményezik azt, hogy még a reálisan előirányzott bevételekre sem lehet teljes mértékben számítani.

Ezeket a nehézségeket súlyosan éreztük az 1933. évi költségvetés összeállításánál.

A kiadások közül, amit csak lehetett, elhagytunk, illetve csak a legszükségesebb mértékben irányoztunk elő hitelt az elkerülhetetlen kiadásokra.

Az egyházközség legfőbb bevételi forrása eddig az ingatlanok jövedelme volt. Ez képezte úgyszólván gerincét a költségvetés bevételi rovatainak. Sajnos a mai súlyos gazdasági viszonyok között erre a bevételre olyan mértékben, mint a múltban, már számítani nem lehet. A házbérek állandóan esnek. S ha nem tartunk lépést a béreséssel, akkor a lakásaink kiadatalanul maradnak, ami még nagyobb veszteséget jelent számunkra. Igen nagy mértékben csökkenteni kellett a fatelep bérét is. A fudi birtok haszonbérénél pedig át kellett térnünk a búza alapon való haszonbérletre, ami 7000 pengő évi haszonbérletcsökkenést eredményezett.

A másik fő bevételi forrásunk a városi segély volt, és pedig úgy az iskolai segély, mint a hitfelekezeti segély. Tudjuk, hogy a város háztartása is a legnagyobb nehézségekkel küzd és kény-

telen volt a város is csökkenteni a segélyeket, s örülnünk kell annak, hogyha e téren is nem fog újabb meglepetés érni bennünket.

A harmadik fő bevételi forrásunk az egyházi adó volt. Az egyházi adónál pedig az a helyzet, hogy a kivetett adók nem folynak be olyan mértékben, mint amint azt előirányoztuk, így a múlt évi 24.000 pengő előirányzat helyett csak 19.000 pengő folyt be. A mai súlyos gazdasági helyzet erősen érezteti hatását minden magángazdaságban is. Hittestvéreinknek nagy erőfeszítéseket kell végezni saját létfenntartásuk biztosítása érdekében is. Ennek teljes tudatában vagyunk, azonban ha azt akarjuk, hogy egyházközségünk éljen és meg tudjon felelni azoknak a követelményeknek, amelyeket vele szemben támasztunk, akkor nem marad más hátra, mint újabb áldozatot kell kérnünk hittestvéreinktől és bármennyire is nehezére esik az egyházközség vezetőségének, mégis kénytelen volt azzal a javaslattal jönni a közgyűlés elé, hogy a múlt évi adóval szemben a folyó évben magasabb adót állapítson meg.

Ezek az elgondolások vezették a pénzügyi és gazdasági bizottságot, amikor az 1933. évi költségvetést összeállította és a közgyűlést, amikor azt elfogadta a következőkben:

Szükséglet:

Egyházi és közigazgatási személyi kiadások	27.165.—	P
Dologi és egyéb egyházi kiadások	22.488.—	„
Iskolai személyi kiadások	18.160.—	„
Iskolai dologi kiadások	6.126.—	„
Rendkívüli kiadások	18.385.—	„
	<hr/>	
Összesen:	92.324.—	P

A rendkívüli kiadásokban a kölcsönök után 7.635.— P kamatot kellett előirányoznunk, törlesztésre a kötelező 10.100.— P-t.

Fedezet:

Ingatlanok jövedelme	43.130.—	P
Tőkék jövedelme és pénztárhéztlet	115.—	„
Egyházi segélyek és adományok	6.800.—	„
Iskolai bevételek	12.342.—	„
Rendkívüli bevételek	113.—	„
Egyházi adóból	30.000.—	„
	<hr/>	
Összesen:	92.500.—	P

Ez a költségvetés maga után vonja az 1932. évi ténylegesen befolyt adó mintegy 50%-os emelését. A közgyűlés ezt az emelést úgy hajtotta végre, hogy a becslési alapon való adóztatás rendszere helyett az állami adók alapján történő adóztatás rendszerére tér át. Az adóalap összeállításáig és a kivetés megtörténteig az év első felében az egyházközség tagjai a mult évi becslés alapján kivetett adónak 50%-kal felemelt mértéke szerint havi részletekben kötelesek az adót megfizetni, az év második felében pedig az adófizetés megtörténte után az adó végleges összegének megfelelő havi részletek fizetendők az egyházközség pénztárába.

Eddig a becslésen alapuló adózási rendszer volt, ez azonban a természetéből kifolyólag nem lehetett igazságos és eredményezte azt, hogy talán egyesek erejükön felül járultak hozzá az egyházközség terheihez, míg mások csekély összegű adót fizettek be. Sokkal igazságosabbnak, megnyugtatóbbnak mutatkozik, ha az egyházi adó alapjául az állami adók szolgálnak. Az egyházközségi tagok által fizetett állami adók bizonyos százalékában megállapított egyházi adó igazságosabb egyházi adó teher viselését fogja eredményezni.

Tekintettel arra, hogy az adóalap összeállítására még néhány hónapra van szükség és a kivetés csak az így összeállított adó alapján történhetik meg, a folyó évi végleges adókivetés csak ez év második felében történhetik meg. Minthogy pedig az egyházközségnek szükségleteit már az első félévben is fedezni kell, az adóbevételekre már az év első felében is nagy szüksége van az egyházközségnek, más megoldás nincs, mint az, hogy az egyházközségi tagok az 1932. évi kivetés alapján fizessék a felemelt adót.

A közgyűlés felemelő egyhangúsággal, az ősök áldozatkészségéhez méltó módon fogadta el ezt a költségvetést. Hisszük, hogy ha a kivételben is ily méltó marad önmagához, „a poklok kapui sem tudnak majd diadalmaskodni fölöttünk“.

Dr. Velsz Aladár.
p. ü. biz. elnök.

A vidék szolgálata.

Győrújfalu. Lélekszáma 217, iskolai növendéke 46. Minden vasárnap délután van könyörgés, azonkívül még adventtől husvétig minden szombaton este is. Az anyaegyház lelkészei 17 istentiszteletet tartottak, amelyek elvégzésében Györffy Béla felpécsi lelkész és Böjtös Sándor teológus is segédkezett. Vallásos estély kettő volt. Az egyiket a leánykör rendezte, amelyen Huber Etelka diakonisszafőnöknő a megtérésről tartott előadást, Túróczy Zoltán pedig bibliamagyarazatot mondott. Ezen az estén Viljanen Pál finn lelkész is felszólalt s a magyar keresztyénségről mondott meleg szavakat. A másik vallásos estélyt a teológusok rendezték s azon Böjtös Sándor és Kunoss Endre teológusok szolgáltak. Ezen kívül az iskola is rendezett márc. 15-i ünnepélyt, a nőegylet pedig karácsonyaünnepélyt. A C. E. szövetség bibliaóráját ez évben is Kiss Lajosné és Pintér Mihályné, a leányokét Klára diakonissanővér vezette. A „Harangszó” 28 példányban jár.

A gyülekezet bevétele 2.450.90 P, kiadása 2318.65 P, tiszta vagyona 18.444.95 P volt. Ebben az évben a gyülekezet az egyik melléképületet hozatta rendbe és egy kerítésrészletet 288.24 P értékben. Adakozott a theol otthonra 13.36, a lentii templomra 6.63, a romhányira 7.10, prot. tanügyi intézményeknek 21, gyámintézetnek 23, iskolás gyermekek tankönyveire 102.52 P-t és a győri szeretetháznak 60 P értékű természetbeni adományt.

A gyülekezet vezetőségéből elhunyt Németh Lajos, kinek helyére egyháztanácsosnak fiát, Németh Gábort választották meg. Lemondott gondnoki tisztéről Németh Kálmán, aki hosszú időn át vezette bölcsen a gyülekezet ügyeit. Utódjául Németh Ferencet választották meg. Súlyosan megbetegedett hön szeretett igazgatótanítónk. Az új tanévben szabadságra is kellett mennie. Helyettese leánya: Holtsukné Kiss Margit.

A 74 tagból álló nőegylet ez évben is 40 pengőt adott az iskolás gyermekek tankönyvekkel való ellátására és karácsonyi ünnepet rendezett számukra. Évi bevétele 322.12 P volt, melyből jótékony célra fordított 105 pengőt. Vagyona 103.83 P.

Börcsi kis leányegyházunk lélekszáma az 1930. évi népszámlálás adatai szerint 114 lélek. 1910-ben 87. 1920-ban 92 volt a népszámlálás eredménye. Az 1932. évben 16 istentiszteletet

tartottunk, amelyek közül egyet Böjtös Sándor, a másikat Tóth János teológus tartotta. Tartottunk azonkívül két ünnepélyt. Az egyiket jan. 17-én a teológusok tartották, a másikat Buthy Ella diakonissza tanítónő rendezte az iskolás gyermekekkel karácsonykor nagy sikerrel, úgy, hogy meg is kellett ismételni. Az előbbinek jóvedelme a Theol. Otthoné lett, az utóbbiét egy budapesti tanulmányi kirándulásra szántuk az iskolás gyermekeinknek. Ezen kívül a diakonissza minden vasárnap délután és böjtben minden héten kétszer reggel is könyörgést tartott.

Iskolánk növendékeinek száma az 1932—33. tanévben 12 mindennapi és 4 ismétlő iskolás.

A leányegyház anyagi helyzete nagyon súlyos. Bevétele 1407.32, kiadása 1296.54 P volt. Vagyona 24.867.40 P, 476.11 P-vel kevesebb, mint az előző évben. Gyámintézetre és egyéb jótekonny célokra adott 23.90 P-t. A „Harangszó“-t 9 példányban járatták.

Ötvenyven az 1930-iki népszámlálás adatai szerint 197 az evangélikusok létszáma. Az 1910-ik évi népszámláláskor 188 volt. A szaporodás tehát 20 év alatt csak 9 lélek. Az 1932-ik évben 51 istentiszteletet és 3 vallásosestet tartottunk. Az istentiszteletek ígéhirdetésében Tóth János és Weltler Rezső teológusok szolgáltak két-két alkalommal a lelkeszi karon kívül. A vallásosesték közül kettőt a teológusok rendeztek, az egyiket a templomszentelési emlékűnnep alkalmából a győri ev. tanítóképzősök közreműködésével, egyet pedig a győri Diákszövetség rendezett, amelyen Ittész Mihály hitoktató tartott előadást „Az igazi egység“ címen. A kántori teendőket mindezen alkalmakkor Weisz Sándor állomásfőnök úr és Weisz Erzsébet tan. képző int. növendék volt szíves végezni, melyet ezúton is hálásan köszönünk.

Egyéb egyházi cselekmények: keresztelés 3, egyházkelés 1, konfirmáció 4, esketés 1 tiszta és 3 vegyes, összesen 4 pár, kik közül 1 egyességet kötött az ev. egyház javára. Urvacsorát vett 197 személy, temettünk 2 egyént. A Harangszó 13 példányban jár.

Elemi iskolás növendékünk volt 27, ebből 4 Sándorháza-pusztai-i. Hitoktatásukat Szollár Irén győri ev. tanítónő végzi.

A fiókegyház bevétele 787.93 P, ebből persely 124.89, adomány 64.10 P, gyámintézeti és egyéb gyűjtés 41.50 P. Sándor Lászlóné, szül. Polgár Zsófia ez év karácsonyára is küldött 10

dollárt a gyermekek megajándékozására, kik között az ajándékot D. Kapi Béla püspök személyesen osztotta szét. Kiadás volt 691.38 P, amelyből gyámintézetnek s egyéb egyházi intézményeknek 50.17, jótékonyagra 46.30 P jutott. Vagyon: 12.078, 65 P.

Bácsán az utóbbi években erősen megnőtt a hiveink száma. Míg az 1910. évi népszámláláskor még csak 52 evangélikust számláltak a község területén, 1930-ban már 146 volt a hiveink száma. Ennek oka az, hogy Kisbácsára és Szitásdombra sokan kiköltöztek Győrből az olcsóbb lakásviszonyok miatt. Örülünk annak, hogy az utóbbi esztendőben innen szorgalmasan jártak a Nagybácsán Fehérváry Imrééknél tartott bibliaóráinkra. Az 1932. évben 26 bibliaórát tartottunk, amelyek közül kettő ünnepélyvel volt összekötve. Jan. 24-én a theológusok tartottak ünnepélyt, dec. 11-én pedig a vasárnapi iskolásokkal rendezett Eszter diakonisszanővér adventi ünnepélyt. Vasárnapi iskolánkat ebben az évben Eszter diakonisszanővér vezette. A növendékek száma 20—30 között váltakozott. 29 tankötelesünk közül 25 győri iskolánkba járt, még pedig a mindennapiba 7 Nagybácsáról, 15 Kisbácsáról, a továbbképzőbe 1 Nagybácsáról, 2 Kisbácsáról. Négy növendékünk a bácsai róm. kath. elemi iskolába járt. Ezek hitoktatását Ittész Mihály végezte kétehetenként. A fiókegyház bevétele 127.57 P, kiadása 120.59 P, vagyona 830.31 P. Gyámintézetre gyűjtött 5.20 P-t. A „Harangszó”-t 9 példányban járatták.

Gyórszentiván gondozását ez évben Bácsi Sándor, majd Havasi Dezső hitoktató végezte. Két tankötelesünk van. Az istentiszteletek ifj. Kövecses Mihályné, majd Tytte Béláné úrnő házában folytak le. A „Harangszó” 15 példányban jár a hiveknek.

Dunaszegen is van két tankötelesünk, ezeknek hitoktatását két hetenként Komjáthy Lajos segédlelkész végzi.

A jövő szolgálata.

Máról holnapra élő világunkban gyülekezetünk az elmúlt év folyamán sem felejtkezett el a jövő szolgálatáról tudva azt, hogy akinek nagy céljai, messzi jövőre kiható szent elhatározásai nincsenek, az beleszürkül a jelenbe s ezáltal a jelen feladatainak megoldására is alkalmatlanná válik.

Terveinkből egy ismét valóra vált. Megépült a szeretetház új szárnya, a diakonisszaotthon és az öreg urak és úrinők otthona. Az 1932. évben nem tudtuk ugyan befejezni, de mikor e sorokat írjuk, már a vége felé közeledik a munka. Felavatását május 7-re tervezzük, Jubilate vasárnapjára, amely ebben az évben az anyák napja is lesz. Gyülekezetünk közgyűlése az új szárnyat Gusztáv Adolf otthonnak nevezte el, ez által is kifejezést akarván adni annak, hogy ez az épület a Gusztáv Adolf halálának háromszázados évfordulójára szánt jubileumi alkotás.

A templomunk közelgő másfél százados jubileumára is folynak az előkészületek. Szeretnénk ebből az alkalomból a tornyot telépíteni s templomunkat és templomudvarunkat rendbehozatni. A közgyűlés erre a célra egy jubileumelőkészítő nagybizottságot küldött ki. A toronyépítés tőkéje 1932. dec. 31-én 6.956.— P.

A nádorvárosi építkezésre a város által elvileg megszavazott, de a rajt levő barakkok le nem bontása miatt még át nem adott telek beépítési határidejének meghosszabbítását kértük. Erre a célra 1932. dec. 31-én 14.566.57 P tőkénk volt.

Iskolaépítésünk folytatása, benne az oly nagyon nélkülözött nagyterem megépítése, a bácsai imaház, az öttevényi iskola ma még csak reménység, de hisszük, hogy ez a reménység is azok közé tartozik, amelyeket Isten nem enged megszegyenülni.

A szolgálat mérlege.

Az 1931. esztendőben:

megkereszteltetett:

61 fiú, 60 leány = 121, 24-el több, mint 1931-ben;

megkonfirmáltatott:

49 fiú, 50 leány = 99, 17-tel több, mint 1931-ben;

eskettetett:

16 tiszta ev., 32 vegyes = 48 pár, 13-al kevesebb, mint 1931-ben. A vegyes házások közül reformátussal vegyes 2, róm. kath.-sal vegyes 30. Ezek közül az összes gyermekek ev. valóságban való neveltetésére egyezséget kötött: 13, 9-cel kevesebb, mint 1931-ben.

Urvacsorával élt:

3275 egyén, 92-vel több, mint 1931-ben; ebből beteg, aki házi urvacsorában részesült: 73;

áttért hozzánk: 14 férfi és 10 nő = 24-en, mind a róm. kath. vallásról, 12-vel több, mint 1931-ben;

meghalt:

35 férfi és 43 nő = 78 egyén, 33-mal kevesebb, mint 1931-ben, közülök: 11 nem a győri egyházközség tagja volt;

kitért tőlünk: 5 férfi és 3 nő, 1 a ref., 7 a róm. kath. vallásra, 4-gyel több, mint 1931-ben;

megtagadta hitét, házasságkötése alkalmából más vallásra ígérvén oda gyermekeit: 10 egyén, 3 nő, 7 férfi, 1-gyel több, mint 1931-ben.

A jó Isten áldása legyen az újszülötteken, hogy növekedjenek testben és léleekben, Isten és ember előtt való kedvességben . . . , legyen a konfirmáltakkal, hogy egyházunk buzgó tagjai legyenek . . . , legyen a házasságot kötött felekkel, hogy megelégedés és békesség, szeretet és boldogság lakozzanak velük egy fedél alatt . . . , legyen az Úrvacsorával élőkkel, hogy éljenek többé nem ők, hanem éljen bennök Krisztus . . . , legyen a hozzánk áttérőkkel, hogy sohse érezzék magukat jövevénynek, hanem otthont lelhessenek nálunk . . . és az Úrnak békessége legyen az elhunyt lelkekkel és az őket gyászolókkal Ámen.

Lélekszám :	1930.	1920.	1910.
Győr	5014	4901	4546
Győrújfalú	217	202	224
Bácsa	146	53	52
Börcs	114	92	87
Öttevény	197	156	188
Gyórszentiván	72	54	34
Abda	11	21	9
Alsóvámos	5	8	—
Ásvány	—	2	—
Csiliznyárád	—	—	1
Dunaszeg	5	1	2
Dunaszentpál	—	1	—
Győrladamár	6	6	2
Gyórszabadi	1	1	2
Győrzámoly	9	17	7
Hédervár	12	11	16
Kisbajcs	1	—	—
Kunsziget	1	4	—
Nagybajcs	1	2	1
Pinnyéd	1	5	2
Ráró	17	13	19
Szöggye	—	—	—
Vének	1	1	—
	5831	5551	5192

Mit kell tudni a győri evangélikusoknak ?

Mindenkinek :

Az egyházközség temploma, iskolái, szeretetháza és lelkészi hivatala Petőfi-tér 1—3. sz. alatt van.

A *lelkészi hivatalos órák* 8—1-ig és délután 3—5 óráig vannak.

A *pénztári hivatal* naponként 9—12 óráig van nyitva.

Gyermekeknek és szülőknek :

Gyermekedet járasd az evangélikus iskolába. A boldogság alapja a vallás. Ha szíveden hordozod tehát a gyermeked boldogságát, küldd olyan iskolába, melynek fundamentuma a hitvallásos nevelés.

Küldd és vezesd gyermekedet a gyermek-istentiszteletre. Minden kedden és pénteken 8 órakor van ilyen gyermek-istentisztelet a templomban írásmagyarázattal a tanév kezdetétől adventig és husvétől a tanév végéig. Vasárnap délelőtt fél 9 órakor van a gyermek, illetőleg ifjúsági istentisztelet.

Minden vasárnap délelőtt 9—10 óráig vasárnapi iskola van az elemi iskola tantermeiben. Ez a gyermekek biblia-órája.

Van a gyermekeknek külön cserkészapród csoportjuk is: a fiúknak „Szondy apródjai“, a leányoknak „Tündérlék“.

Diákoknak :

Diák-istentisztelet van az egész tanéven át minden vasárnap fél 9 órakor.

Diák-bibliaórák hirdetés szerint.

Nem jó evangélikus diák az, aki nem tevékeny tagja a Diák-szövetségnek. Összejövetelek kéthetenként hirdetés szerint.

Nemdiák ifjuságnak.

Serdülő fiú: Lépj be a 459. sz. „Győri Vilmos“ cserkész-csapatba. Így leszel emberebb-ember, magyarabb-magyar.

Serdülő leány: Járj el az Ifjúsági Egyesület serdülő csoportjának vasárnap délutáni összejöveteleire. Kezdeté délután 3 órakor, helye az elemi iskola egyik tanterme.

Felnőtt ifjúság: Minden fiút, minden leányt vár a győri Evangélikus Ifjúsági Egyesület. Leányoknak minden kedden van összejövetel. Az összejövetelek helye az Ifj. Egyesület helyisége, Petőfi-tér 1., ideje mindig fél 7. A fiúk összejövetele szerdán este 8-kor van. A tagok naponként is összejönnek a délutáni órákban lapok olvasására és nemes szórakozásra.

Felnőtt leány: Lépj be a 85. sz. „Nádasdy Tamásné” cserkészleánycsapatba. Jelentkezni lehet Szíjj Jolán tanítónőnél.

Leventéknek: Minden leventét a törvény kötelez arra, hogy heti egy istentiszteleten résztvegyen a levente-oktatás tartama alatt. Külön leventeistentisztelet van az oktatási idő alatt minden vasárnap reggel háromnegyed 8 órakor, Szabadhegyen ref. ünnepétől husvétig minden második vasárnap reggel 8 órakor az iskolában. Mulasztását a leventehatóságnál igazolni köteles. Ne parancsszóra jöjj Isten házába, hanem önként, gyönyörűségből!

Felnőtteknek :

Központ: Istentisztelet van a templomban minden vasárnap és ünnepnapon délelőtt fél 10 órakor s délután 5 órakor. Böjtben és adventben minden kedden, szerdán, csütörtökön és pénteken este fél 7 órakor, böjtben ezen kívül minden pénteken délután 3 órakor. A nagyhéten s a reformáció hetében minden este fél 7 órakor. Minden alkalommal van igehirdetés.

Úrvacsorával élni minden vasárnap az istentisztelet után lehet. Betegeknek bármikor kiszolgáltatjuk az Úrvacsorát.

Vallásos estélyek és más előadások tartását a hirdető táblán, a helyi lapokban és a szószékről is közzétesszük. Nagypénteken és husvét 1. napján délelőtt két istentisztelet van fél 9 és fél 11 órakor. Mindkettő után úrvacsoraosztás van.

Bibliaóra minden pénteken fél 7 órakor a templomban.

Minden hónap első szerdáján d. u. 5—6-ig belmissziói, minden hónap második hétfőjén d. u. 6—7-ig külmissziói előadás.

A templom reggel 7-től este 7-ig nyitva van mindazok számára, kik áhítatuk számára a templomban keresnek csendet.

Nádorváros: Minden szombaton 7—8-ig bibliaóra Wennes Jenő-út 38. sz. alatt, Schmikl Gizella lakásán.

Gyárváros: Minden vasárnap este 7 órakor istentisztelet, minden kedden 7 órakor bibliaóra a Munkás-utca 7. sz. alatti imateremben.

Szabadhegyen: Bibliaóra a reformáció hetétől husvétig min-

den csütörtökön este 7—8, husvétől a reformáció hetéig minden vasárnap délután 3—4 óráig az evang. elemi iskolában.

Öttevény: Minden vasárnap délután fél 3-tól fél 4-ig istentisztelet a templomban.

Bácsa: Minden vasárnap este 7—8-ig bibliaóra Fehérváry Imre lakásán.

Győrújfalú: Minden vasárnap délután 2 órakor könyörgés, minden hónap 3. vasárnapján istentisztelet az iskolában. Minden vasárnap d. u. bibliaóra a hajadonoknak. Adventől husvétig minden szombaton este könyörgés.

Börcs: Minden vasárnap délután könyörgés. Istentisztelet minden hó 2. vasárnapján.

Győrszentiván: Istentisztelet Tytte Béláné lakásán hirdetések szerint.

Betegeknek :

Diakonisszáink betegápolást teljesítenek, szegényeket gondoznak. Ez ügyben Huber Etelka főnöknőhöz vagy Túróczy Zoltán szeretetházi igazgatóhoz kell fordulni.

Élj az Úr szent vacsorájával betegágyadon!

A kórházban minden vasárnap reggel $\frac{1}{2}$ 9 órakor istentisztelet van a ref.-okkal váltakozva az elmeosztály társalgójában.

Tartalomjegyzék.

1. Előszó.	3
2. Öröm s öröm.	5
3. Az íge szolgálata.	7
Igehirdetés.	
Vasárnapi iskola.	
Vallásos estélyek.	
Konferenciák.	
Iratterjesztés.	
4. A szeretet szolgálata.	11
A szeretetház.	
A Belmissziói Egyesület.	
Gyülekezeti szegénypénztár.	
Gyámintézet.	
5. A művészet szolgálata. Ének és zene.	21
6. A tudomány szolgálata. Elemi népiskolánk.	24
7. Az ifjúság szolgálata.	28
Az ifjúsági egyesület.	
A győri evang. diákszövetség.	
Leventemunka.	
8. A protestantizmus szolgálata.	37
9. A pénz szolgálata.	40
Adakozás, jótékonyság.	
Az 1932. évi vagyonmérleg.	
1932. évi zárószámadás.	
Az 1933 évi költségelőirányzat.	
10. A vidék szolgálata.	58
11. A jövő szolgálata.	60
12. A szolgálat mérlege.	61
13. Mit kell tudni a győri evangélikusoknak?	63

